

M: 305/914
T: '08

opraco. H. Marcinkowski
XI 97

FUNDACJA GENERALNA ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Al. ...
87-100 Toruń, ul. ...
NIP 558
Nr r-ku 82 1090 1500 0000 0000 0002 0244

Brodnica
Dypin
AK

++

Jęgowski Kazimierz
ps. „Kruk”
Piotr

M: 305/914 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI

Tęgowski Maksymierz Piotr
T. III: 305 / 914 Pom.
Brodnica 1932

I/1. Relacja k. 12 s. 1-13

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora k. 5 s. 1-5

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora

k. 24 s. 1-30

II. Materiały uzupełniające relację k. 4 s. 1-4

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

k. 7 s. 1-7

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja

1) korespondencja k. 10 s. 1-12

2) z Red. „Przekrojni” k. 2 s. 1-2

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 13

VI. Fotografie

dział ikonografii

I./1. Relacja - Tegowski Maximilian

- Niesne relacje z 1985 r. (mps) - str. 1-9 k. 9
- Niesne relacje - nie detonowane (kopie mps) - str. 10-11 k. 2
- arkusz ewidencyjny (z rękopisu)
b. 201mierz AK - nie detonowany - str. 12-13 k. 1

Kazimierz Piotr TEGOWSKI / syn Franciszka / zamieszkały
od 1949 r. w Olsztynie przy Al. Przyjaciół 39 m 10 tel. 21-429

Urodziłem się 22 lutego 1909 r. w miejscowości Mierzyn pow. Lubawa. Ojciec mój Franciszek był uczestnikiem I Wojny Światowej od chwili mobilizacji w 1914 r. do kapitulacji Niemiec w 1918 roku. Walczył we Francji, na Litwie i Macedonii. W 1919 roku był członkiem straży Ludowej.

Szkołę średnią ukończyłem w 1927 r. w Nowym Mieście nad Drwęcą.

Od tego czasu do wybuchu wojny w 1939 r. pracowałem na poczcie w charakterze asystenta.

W latach 1932-34 odbywałem czynną służbę wojskową w Kompani Telegraficznej 4 Dywizji Piechoty w Toruniu.

Zastępcą Dowódcy tej jednostki był porucznik Kazimierz LARYS - późniejszy uczestnik powstania warszawskiego.

W drugim roku służby wojskowej zostałem wraz z kilku innymi kolegami przydzielony do centrali telefonicznej DOK - jako monter dla utrzymania ruchu i usuwania przeszkód. W czasie pracy zawodowej społecznie działałem w Poczтовым Przysposobieniu Wojskowym a w Zw. Zaw. Prac. Pocz. byłem sekretarzem koła.

W latach 1938-39 pracowałem na poczcie w Brodnicy. Czasy poczęły być niespokojne - na początku 1939 r. powołano do służby wojskowej w charakterze oficerów kontraktowych dwóch kolegów. Prasa i radio niemieckie podnosiły alarm o prześladowaniach w Polsce narodowości niemieckiej. Niemcy w Polsce urządzali awantury i prowokacje. Tzw. V-ta kolumna była dobrze zorganizowana. Działalność i poczynania Niemców na terenie Brodnicy i okolicy były obserwowane przez oficera wywiadu kpt. Brunera. Władze ostrzegały społeczeństwo polskie, aby nie dało się prowokować i zachowało spokój.

Dnia 24 sierpnia 1939 r. po nocnej służbie wróciłem po kilku godzinach do biura aby dowiedzieć się w centrali telefonicznej najnowszych wiadomości. Był wzmożony ruch w centrali, jedna z telefonistek zwróciła się do mnie " telegraf woła odbierz telegramy". Sygnał wywoławczy był nietypowy " mob. mob. mob." Odebrałem ~~telegram~~ telegram zarządzający mobilizacją, telegram został natychmiast dostarczony do starostwa.

W karcie mobilizacyjnej miałem przydział do Kompani Telegraficznej 16 Dywizji w Grudziądzu i obowiązek zgłoszenia się w jednostce pierwszego dnia mobilizacji.

Pożegnałem się z kolegami, z domu zabrałem niezbędne wyposażenie i w drogę. W Grudziądzu po umundurowaniu, skompletowaniu i wyposażeniu drużyny, ruszyliśmy w kierunku granicy Prus Wschodnich nad ^{Ose} ~~Osa~~, na odcinku Mełno-Swiecie, n/Osą. Mobilizacja to jeszcze nie wojna - tylko nerwowe wyczekiwanie - co dalej?

Wieczorem ostatniego sierpnia po wysłuchaniu wiadomości i komunikatów jeszcze była nadzieja, że do wojny nie dojdzie.

Nad świtem obudziły nas odgłosy i wybuchy bomb, zbombardowana została stacja kolejowa Jabłonowo Pomorskie. Ukazały się nisko latające samoloty ^{wstrząsający} nieprzyjacielskie. Taj krytycznej nocy służbę na centrali telefonicznej pełniła moja żona.

Nad świtem do Komendy Straży Granicznej zaczęły napływać meldunki od poszczególnych placówek - Niemcy atakują, wymiana ognia karabinowego, w niektórych placówkach są ranni i zabici. Rozkaz Komendy brzmiał - "wycofać się".

Po 3 dniach zaciętych bojów jednostki naszego wojska wycofały się z pod Mełna w kierunku południowym na Kikoł, Lipno, Włocławek i Kutno. W Kikole ujrzeliśmy pierwsze ofiary nieprzyjacielskiego nalotu na uciekinierów cywilnych. Trupy dzieci, kobiet, mężczyzn, rozbite tabory i porozrywane konie.

W rejonie Kutna - nocą na dzień 10 września na t.zw. trasie ^Napoleońskiej w kierunku na Łowicz uformowały się trzy kolumny wojska z taborami i artyleria. Po obu stronach szosy głębokie i szerokie rowy, nigdzie wjazdu w pole.

Rano lotnictwo nieprzyjacielskie zaatakowało cały ten tabor i kosiło z karabinów maszynowych. Żołnierze uciekali w pole. Na szosie i w rowach pozostało dużo sprzętu, broni i koni. Lotnictwo niemieckie grasowało bezkarnie, nie było artylerii przeciwlotniczej, nie widzieliśmy dotychczas polskiego samolotu w akcji. 10 dzień wojny zrozumiałem, że to jest klęska. W dniu 14 i 15 września z nad Bzury ruszyło morderzenie w kierunku na Łódź. W opuszczonym nieprzyjacielskim stanowisku karabinu maszynowego znalazłem mapę wojskową /1:100000 /naszych terenów z zaznaczeniem czerwonym nadrukiem obiektów wojskowych - Feldbefestigung, Brückenkopf itp.

Nieprzyjaciel nie szedł w "nieznane". Walki toczyły się do 17 września, w tym czasie część wojsk przedostała się do Puszczy Kampinowskiej, część do Sochaczewa a reszta pozostała w kotle na zachód od Sochaczewa.

Z braku łączności radiowej nie orientowaliśmy się w sytuacji na froncie. 17 września o zmroku szukając wyjścia z okrążenia wpadliśmy w ręce Niemców.

Położenie nasze wyjaśnił oficer niemiecki, który w swobodnej rozmowie z grupą - teraz już jeńców wojennych - poinformował nas, że wojna jest na ukończeniu, Warszawa jest okrążona, armia radziecka na całej szerokości przekroczyła granice Polski.

Mówił również, że wojsko polskie w dniu 3 września urządziło "Blutsontag in Bromberg". Wiadomości te wywarły na nas przygnębiające wrażenie i uznaliśmy je jako propagandę, bo ze Związkiem Radzieckim mamy pakt o nieagresji. * 1.1

Marsz w odwrotnym kierunku odbył się poprzez Łowicz, Łódź do Sieradza skąd pod koniec września transportem kolejowym w kierunku Torunia do fortecy w Grudziądzu.

Wachmani na terenie fortecy nosili broń na plecach a w ręku kij przy pomocy którego utrzymywali dyscyplinę i porządek. Narodowość żydowska została wyodrębniona w osobną kompanię która podlegała specjalnej dyscyplinie min.: biegi na ujeżdżalni, gdzie kij był ciągle w użyciu. Na terenie fortecy spotykali się koledzy i znajomi z różnych jednostek min. spotkałem kolegę szkolnego Stanisława BONE, który jako oficer rezerwy brał udział w obronie Warszawy - powiedział "siedziałem wszędzie gdzie był rozkaz i nawet mnie kula nie drasnęła". Część jeńców urodzonych na terenach włączonych do Reichu została zwolniona i w końcu października razem wracaliśmy do domu - ja do Brodnicy on do Nowego Miasta. W tydzień po powrocie został w Nowym Mieście zamordowany przez Selbstschutz.

Ilustrowane wydawnictwo - "Der Grosse Deutsche Feldzug gegen Polen" wydane w 1940 roku w rozdziale "Vorgeschichte des Feldzuges in Osten" pisze m.in.

Am 31 August wurde der deutsch-russische Nichtangriffspakt von 23 in Berlin und Moskau ratifiziert. Vor dem Obersten Rat betonte der Aussenkommissar Molotow das Abkommen bezeuge einem zweitem Weltkrieg und bedeute einen Umschwung in der Politik Europas.

Nach Berlin wurde eine russische Militärmision entsendet.

O powyższym pakcie, który dokonał kolejnego rozbioru polski - myśmy nie wiedzieli.

Po powrocie z niewoli należało się natychmiast zameldować w komendzie garnizonu i "Arbeitamt" / Urząd Pracy /.

Pierwsze tygodnie po wojnie poszukiwały się rodziny i koledzy, najbliższych kolegów znalazłem w Brodnicy a o losie członków rodziny dowiedziałem się w Działdowie u rodziców.

W czasie wojny rodzice nie opuszczali miejsca zamieszkania. Starszy brat Feliks brał udział w obronie "Helu". Po kapitulacji został zwolniony. Młodszy brat Wacław został powołany do 16 Dywizji Piechoty i z Grupą Operac. Gen. M. BOŁĘCIA przeszedł z pod Małna nad Bzurę, był ranny w walkach o Łowicz. W czasie Kampanii nie spotkaliśmy się na froncie.

Brat Klemens z 11 pułkiem Ułanów walczył pod Mławą. W czasie potyczki na pograniczu został ranny i dostał się do niewoli.

Poprzez Stalag w Olsztynku zawędrował w rejon Kłajpedy /Kr. Heidekrug/ gdzie do końca wojny pracował w gospodarstwie starych samotnych Niemców.

Brat Albin jako poborowy znalazł się w pierwszych dniach wojny pod Modlinem i po kapitulacji wrócił do Działdowa. Pod koniec 1939 r. dostał się do obozu koncentracyjnego w Działdowie gdzie przesiedział kilka miesięcy.

Zimą 1939-40 przebywałem w Brodnicy. Arbeitamt /Urząd pracy / kierował niepracujących Polaków do doraźnych prac w Brodnicy przy odgruzowywaniu zamku, budowy parku itp.

Wiosną 1940 r. Urząd pracy organizował grupy Polaków na wyjazd do Bodenan~~t~~/niemiec. Dla uniknięcia wyjazdu angażowałem do Bodenan^t/Urząd ziemski/ jako robotnik do brygady kwalifikującej grunty w okolicy Brodnicy.

W 1941 roku nadal pracowałem w w/w instytucji jako kreślarz. Kierownictwo biura składało się z trzech Niemców oraz około 50 pracowników Polaków. Niejednokrotnie pracownicy wyjeżdżali na kilkudniowe delegacje. W delegacji nie zaznaczało się narodowości. Z kolegą Barczem otrzymałem delegację do majątku / nie pamiętam nazwy/ w okolicy Sępólna. Właściciel majątku ~~Sępólna~~ Niemiec zasiedziały w Polsce zakwaterował nas w oddzielnym pomieszczeniu, które składało się z biura i pokoju gościnnego. W biurze był telefon i radio. Wieczorem wysłuchiwałem komunikatów radia z Londynu. Właściciel - starszy pan opowiadał nam jak Polacy mu dokuczali - m.in. usiłowali zmienić nazwisko. Korespondencję do niego adresowali "do Erika Palla" ^{Frz} ~~Heisse~~ doch Erich Pahl.

Jako pracujący posiadałem przepustkę uprawniającą do poruszania się po mieście do godz. 22-giej. W czasie wolnym od pracy często odwiedzałem rodzinę Krajnika Bronisława, który mieszkał na uboczu przy ulicy Miejskie Pole.

Na piętrze mieszkał kolega Franciszek Jarzębowski z siostrą. Do wyżej wymienionych miałem pełne zaufanie a kolega Krajnik /ps. Sęp/ poinformował

Z początkiem 1941 roku rodzina Krajników została wysiedlona do Gen.Gubiernii.Agendy Krajnika - kierownika łączności Inspektoratu - przejął kol.Jarzębowski Fr./ ps. Bluszcz /.W początkowym okresie nie miałem konkretnego zadania.Przekazywałem wiadomości z nadśluchu radiowego i zbierałem informacje o działaniach władz okupacyjnych tj. o aresztowaniach i wysiedleniach.

1942/43 roku zmieniłem pracę i przeniosłem się do Rypina, gdzie pracowałem jako buchalter w przedsiębiorstwie handlu ziemio-płodów " K.Kaiser ". Biuro mieściło się przy ulicy Mławskiej.

W latach 1943/44 ożywiła się działalność ~~ZWZ~~ AK. Z organizacji /Inspektoratu/ od kolegi Jarzębowskiego otrzymałem konkretne zadanie zorganizowania łączności na terenie powiatu /Obwodu/ tj. organizacji tzw. linii sztafetowych /lisztów/ na odcinku Rypin-Ostrowite-Radomin-Golub. Poczta do Rypina - z inspektoratu dostarczali łączniczce Stemplewskiej Marii /ps. ~~Kalina~~ / ~~lub~~ Cybulska /ps.Ada/ Kamińska/ps.Kalina/ Jarzębowski /ps.Bluszcz/ Stemplewska dojeżdżała codziennie do pracy w Gminie Osiek a na stacji kolejowej spotykała łączniczkę Oryl Helenę , która z kolei dojeżdżała do pracy w Rypinie. Punktem kontaktowym było biuro przedsiębiorstwa K.Kaiser, dokąd zgłaszał się łącznik Żołobiński Zenon /ps.As/ który kursował rowerem na odcinku Rypin-Golub. Kol.~~Żołobiński~~ Żołobiński z tytułu pełnionego zawodu miał swobodę poruszania się na terenie powiatu. Linia ta funkcjonowała sprawnie do czasu aresztowania członków Inspektoratu tj. do grudnia 1944 roku. Niejednokrotnie linią tą przechodziła poczta pod adresem szefów Okręgu /ps.Wicher i ps. Michał/. Druga linia planowana była w kierunku na Swiędziejnie- ale nie

rozkazu na jej uruchomienie. ^{było} ~~Przebieg~~ jego przebieg odbył się w kwatrze /melinie/ w rejonie Zbójna. Omówiono sprawę ewentualnego połączenia sztafetowego w kierunku Lipna. Latem 1944 roku w poszukiwaniu kontaktów na odcinku Ostrowite-Zbójno dowiedziałem się o strzelaninie z żandarmerją w wyniku której zginął jeden oficer podziemia. Jak się później okazało w spotkaniu tym zginął Kpt. Grätzmacher /ps.Michał/ szef łączności okręgu. W poszukiwaniu kontaktów w teren wyjeżdżałem z Decem Romanem /ps.Groch/którego zwerbowałem do współpracy.

W osieku działał Kutnik Jan /ps.Sas/ który wykonywał zadania zlecane przez Inspektorat.

Anssandienststelle Gestapo - ostatischef Rypin
I Miebnog
II
III Kay

U Kutnika spotkałem się ostatni raz jesienią 1944 roku z Jarząbkiem Fr. Omówiono sprawę ewent. zabezpieczenia ważnych obiektów na terenie obwodu w razie ewakuacji nieprzyjaciela - zgodnie z rozkazem z października 44 r.

W Rypinie niejednokrotnie spotykałem Krysię BAK/ps. ?/ ^{pracowała} która jako maszynistka u Kreis Bauera ^{owca} Kierownik Powiatu Organizacji Chłopskiej/ Wiadomości ~~o~~ ^ouzyskane dostarczała bezpośrednio do Inspektoratu.

Organizacja podziemna ZWZ-AK na terenie Obwodu i Inspektoratu nie była zdolna i przygotowana do organizowania dywersji i sabotażu. Brak szkolenia oraz broni i mat. wojskowych /w granatów, min i mat. wybuchowych/.

Była jedynie kręgiem osób powiązanych kontaktami. Działalność ruchu podziemnego koncentrowała się na tzw. małym sabotażu gospodarczym, wywiadzie i obserwacji poczynañ władz okupacyjnych.

W przedsiębiorstwie w którym pracowałem główny magazyn zbożowy oraz skład opału znajdował się przy rmpie kolejowej. Obieg dokumentacji w przedsiębiorstwie nie był doskonały i pozwalał na różne manipulacje. Dla kręgu zaufanych osób a szczególnie chłopów ze wsi - wydawałem dyspozycje kredytowe na wydawanie węgla oraz in. artykułów poza przydziałem /na lewo/. Deficyt /brak/ węgla na koniec roku 1943 wynosił ponad 30 ton - za 1944 rok przeszło 70 ton.

Na stacji kolejowej często zatrzymywały się transporty wojskowe i nieraz żołnierze brali wiaderko węgla. Magazynier meldował natychmiast właścicielowi że wojsko bierze węgiel - a właściciel Kiser był wyrozumiały i nie żałował węgla żołnierzom którzy ^{jadł} ~~idą~~ na front. Chłopom sprzedawałem przeliczając do siewu którą wieźli do młyna na przemiał.

Poza przydziałem ^{spredawałem} ~~były~~ nawozy sztuczne i pasze-treściwe., Nawozy sztuczne były stosunkowo taniej ^{for} ~~for~~ chłopi chętnie kupowali.

W latach 1941-43 mieszkałem w Radoszkach /15 km na wsch. od Brodnicy/ i do pracy dojeżdżałem pociągami.

Mieszkając na wsi czułem się bezpieczniej gdyż obracałem się w ograniczonym kręgu ^{on} ~~innych~~ osób który ^{nie} ~~nie~~ groziło niebezpieczeństwo. Ulokowałem się w gospodarstwie Szwedowskich w bezpośrednim sąsiedztwie stacji kolejowej.

W początkowym okresie okupacji sporo osób poszukiwanych przez Selbstschutz zmieniło teren, ukrywała się. Sytuacja taka nie mogła trwać długo i poszukiwanego trzeba było zalegalizować pod nowym /sfalszowanym/nazwiskiem.

Te sprawy załatwiało się dyskretnie na terenie Urzędu Gminy Grażawy /Der Amts Kommissar des Amtsbezirks Grawdzew/ u sekretarza Gminy /prawdopodobnie był to Gołkowski/.

Jako robotnik drogowy pod nazwiskiem Kruk Feliks został zameldowany ksiądz Tęgowski Alfons - a jako robotnik rolny pod nazwiskiem Falkowski Jan ksiądz, którego nazwiska nie pamiętam. W ten sposób uchronili się od Obozu Koncentracyjnego.

Obydwaj kwaterowali u Szwedowskich.

W połowie 1942 roku wszyscy mężczyźni polacy ze wsi zostali wezwani na Komisję kwalifikacyjną na tzw. III grupę narodowości niemieckiej.

Ponieważ przewodniczącemu Komisji zbyt obszernie udawadniałem że nie mam podstawy do wpisania się na narodowościową listę niemiecką oraz odmówiłem służby w Wehrmachcie zdenerwował się i powiedział " du dämiger Hund, solst ja oder mein sagen" - tak zakończył się egzamin.

Z całej wsi było ~~tylko~~ ^{mas} dwóch, którzy odmówili - Ksiądz Rykaczewski i ja.

Jak się dowiedziałem od kolegi Jarzębowskiego, był on dwukrotnie wzywany do prezydium policji - w sprawie listy narodowościowej - stanowczo odmówił.

Jesienią 1943 roku zablakał się u mnie ~~już~~ ^{już} jeniec oficer radziecki, zbiegły z obozu w Toruniu. Przedzierał się nocami. Nie miałem warunków na jego przedziernianie - udzieliłem mu pomocy doraźnej, poinformowałem o sytuacji w terenie oraz udzieliłem wskazówek jak przedzierać się w kierunku wschodnim nad Narew gdzie wówczas był front.

Teren wsi nie był zbyt bezpieczny, gdyż na wzgórzu w sąsiedztwie wsi w 1943 r. został zainstalowany wojskowy punkt obserwacyjny p.lotniczy.

Obsadę stanowiła żeńska załoga składająca się 6-8 umundurowanych ^{Robit.} Było połączenie telefoniczne i radiowe. Sporadyczne nocą nadlatywały radzieckie samoloty wywiadowcze.

Opór wobec władz okupacyjnych był powszechny. Na stacji kolejowej w Rypinie - robotnicy rozładujący wagony ^{poobcinali} podejmowali węże przy wagonkach towarowych. Sypali żwir do smarownic aby grzały się osie wagonów. Z opresji wyratował ich dyżurny ruchu, który oświadczył że wagony w takim stanie nadeszły do Rypina.

Siedziba Gestapo mieściła się w Gmachu " ZGODY " na I piętrze.

Codzennie widywałem szefa ~~hauptsturmführera~~ ^{sturmführera} Kay'a ~~już~~ ^{już} około godz. 9-tej przechodził do biura, wysoki szczupły mężczyzna - mieszkał w nowych blokach w kierunku dworca. Ostatniego dnia przed opuszczeniem Rypina/21-go Stycznia 45r/ miałem okazję spotkać się z nim.

Najgroźniejszą
~~niebezpieczeństwem~~

niebezpieczeństwem dla ruchu byli konfidenci Gestapo, którzy wciskali się do każdej jednostki i organizacji.

W ostatnich dniach grudnia 1944 r. konfident B. Czołba spowodował [✓] aresztowanie Kierownictwa Inspektoratu w Brodnicy.

Gestapo korzystało z różnych źródeł informacji. Po powrocie z niewoli w 1939 roku - spotkałem w Brodnicy młodą Niemkę / okoliczności nie pamiętam / która pięknie mówiła po polsku - zaciekawiony skąd ta znajomość języka - wyjaśniła, że maturę zdawała w grudniadzu a obecnie dla potrzeb Gestapo tłumaczy książkę S. Bizana pt. "Powiat i Miasto Brodnica w walkach o niepodległość w 1914-20 roku". Drugi tom tej monografii został wydany w 1939 r. a przy końcu był spis wybitniejszych niepodległościowców powiatu. Wiadomo, że ci niepodległościowcy walczyli z „Grenzschutzem” w 1919 roku a za Grenzschutz w 1939 roku mścił się „Selbstschutz”. Do pierwszych aresztowań na terenie miasta i powiatu w znacznym stopniu przyczyniło się w/wym. wydawnictwo.

Rok 1945 Niemcy witali wesoło - o północy były wivaty i strzelanina. 20 stycznia do północy trąbili po ulicach - alarmując o odjeździe ostatniego pociągu ewakuacyjnego a 21 stycznia oddziały radzieckie wkroczyły do Rypina.

W czasie odwrotu Niemcy nie zdążyli zniszczyć urządzeń i obiektów użyteczności publicznej. Po wkroczeniu armii radzieckiej ruch podziemny nie podejmował żadnej działalności - członkowie tego ruchu rozpieczęchli się i nie ujawnili się. Nieliczni zostali aresztowani.

Pod koniec stycznia ⁴⁵ zorganizowano Starostwo / starosta - lekarz Nielewudzki / zarząd miejski / burmistrz - ^Napolski Waclaw / uruchomiono młyn, piekarnię [✓] organizowano spółdzielnie rolniczo-handlowe, bank. Brałem udział wraz .. z innymi działaczami / Banachewicz, Bedanrski, Katarzyński, Maciejewski, Szulc i in. / przy reaktywowaniu Sp-ni roln.habl., która w początkowym okresie skupiała życie gospodarcze i świadczyła usługi dla ludności. Zabezpieczono magazyny art. spożywczych, zbożowych /ok. 2 tys. ton zboża / młyn i mag. cukru w Ostrowitem /ok. 2 tys. ton/.

Po zainstalowaniu się radz. Komandanta Wojennego - wszystkie te magazyny zostały zajęte przez wojskowe władze radzieckie i opróżnione.

Dla ludności miejscowej nie wydano nawet worka cukru.

Patrole MO w towarzystwie żołnierzy radzieckich często przeprowadzali rewizję mieszkań wieczorami albo nocą w poszukiwaniu Niemców - a przy okazji zabierali aparaty radiowe / rzekomo polskie /.

- 9 -

Po roku działalności - w międzyczasie pościgali do Rypina " działacze ", którzy rozpędzili pierwszych organizatorów życia gospodarczego.

W 1946 roku znalazłem się w Szczecinie - W okręg. oddz. " SPOŁEM " pracowałem jako kierownik księgarski.

W 1950 roku przeniosłem się do Olsztyna. W Centrali Sp-ni Mleczarsko - Jajczarskich - pracowałem jako Gł. Księgowy - poprzez różne reorganizacje do 1954 roku - później w spółdzielni inwalidów do emerytury.

Kariery politycznej nie robiłem.

Kazimierz Tęgowicki

Olsztyn - 1985 rok -

Pod koniec września 1939 r. - po Kampanii wrześniowej jako jeńiec wojenny znalazłem się w fortecy w Grudziądzu. Na terenie fortecy było kilka tysięcy jeńców z różnych jednostek wojska polskiego. Komenda Wehrmachtu nie zorganizowała zajęć dla jeńców - jedynie jeńcy wojenni narodowości żydowskiej zostali wyodrębnieni w kampanie t.s.w. "juden kompani" i podlegali ostrej dyscyplinie. Pozostali jeńcy mogli się poruszać na terenie fortecy i tu spotkałem kolegę z klasy szkolnej - Stanisława Bonnę. Po opuszczeniu szkoły spotykaliśmy się sporadycznie, więc był temat do opowiadania. Pozostał w Nowym Mieście i pracował w Starostwie. W czasie Kampanii wrześniowej jako oficer rezerwy brał udział w obronie Warszawy. Po kapitulacji nie poszedł do Oflagu, a jako szeregowy zawędrował do Grudziądzka.

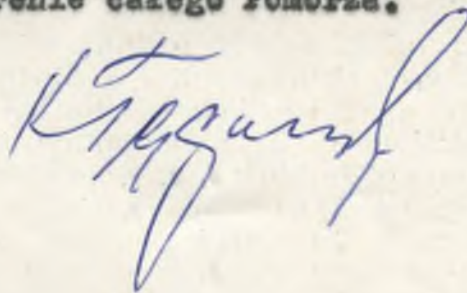
Władze niemieckie z obszaru Wolnego Miasta Gdańska i terenów województwa pomorskiego otworzyły nową jednostkę administracyjną - Gau-Danzig-Westpreussen i jako tereny odzyskane włączyły do Trzeciej Rzeszy. Komenda Wehrmachtu ogłosiła, że jeńcy wojenni urodzeni na terenie Danzig-Westpreussen będą zwolnieni z niewoli. Zastanawialiśmy się co zrobić - czy wrócić do miejsca zamieszkania, czy wyjechać na południe /Rumunia, Węgry/. Ciekawość o los najbliższych, kolegów, i znajomych wzięła górę - wracamy niepostrzeżenie - aby się zorientować co się dzieje w nowych warunkach okupacji.

W Brodnicy mieszkaliśmy niedługo. Środowisko niemieckie było niewielkie i wydawało się niegroźne. Kolega Bonna nie opuścił Nowego Miasta - pracował formalnie w Wydziale Powiatowym Starostwa Nowego Miasta, a jednocześnie w ostatnim okresie obserwował mniejszość niemiecką i jej poczynania. Działalność była ściśle poufna, o której był poinformowany określony krąg osób. Pod koniec października 39 r. wróciliśmy do domu. Ja do Brodnicy, a kolega Bonna do Nowego Miasta. To co zastaliśmy przeszło nasze oczekiwania. Usunięte wszelkie oznaki polskie z gmachów publicznych, polskie nazwy ulic, sklepów oraz zamalowano polskie napisy w kościołach i na cmentarzach. Zakazano używania języka polskiego, a umundurowanym Niemcom należało się kłaniać /do pasa/. Wszędzie pracowali członkowie Selbstschutzu /rekrutowani z miejscowych Niemców/, przeprowadzali samowolne i niekontrolowane samosądy na Polakach. Zniknęło dużo znajomych osób, szczególnie inteligencji, kupców i rzemieślników. Dużo osób zostało zamordowanych na miejscu, niektórych aresztowano w więzieniach oraz rozsyłano do różnych obozów koncentracyjnych.

26-go listopada 1939 r. Selbstschutz został rozwiązany, członkowie tej organizacji przeszli do SS/a akcjami eksterminacyjnymi kierowali funkcjonariusze służby bezpieczeństwa /Gestapo/. W dniu 7-go grudnia

1939 r. dokonano w Lubawie pierwszej publicznej egzekucji - 16

egzekucji-10 zakładników, wśród których znalazło się dwóch kolegów szkolnych- Stanisław Bonna i Edmund Jankowski z Nowego Miasta. Egzekucje takie przeprowadzano na terenie całego Pomorza.

Podać poniżej życiorys ze szczególnym uwzględnieniem służby w AK przydziały, akcje bojowe, osoby, pseudonimy, które wspólnie z potentem służyły w AK.

Urodzonym 22 lutego 1909 r. w miejscowości Mierzyn pow. Nowe Miasto Lubawskie. Szkołę średnią ukończył w W. Miedzie i od 1927 roku pracował na poczcie jako asystent. Służbę wojskową odbył w Kompanii Telegraficznej 4 DP w w Toruniu w latach 1932/34. Na wojnę został zmobilizowany 24 sierpnia 1939 r. do 16 DP w Grudziądzu / wchodziła w skład grupy operac. Gen. M. Bortucia/. Walki rozpoczęły się na pograniczu Prus Wschodnich na odcinku Mołno - Swiecie n/Osą - dalej nad Bzurą do 18 września Niewola do końca listopada - powrót do Brednicy. Tu spotkał kolegów m.in. Krajnika Br. i Jarszębowskiego Fr., którzy poinformowali o organizacji podziemnej. W styczniu 1940 r. został zaprzysiężony do EWZ przez kol. Krajnika Br. / ps. Sep / w jego mieszkaniu przy ul. Miejskiej Pole. Poczatkowo nie miałem specjalnego przydziału - obierałem informacje o poczynaniach władz okupacyjnych i roznosiłem wśród znajomych wiadomości z nadzuchu radiowego. Na przełomie roku 1942/43 przeszedłem się do Rypina do Inspektoratu od kol. Jarszębowskiego / ps. Bluszcz / otrzymałem konkretne zadanie organizacji łączności sztafetowej na odcinku Rypin-Ostrowite-Madomin-Golub. Współpracowałem na odcinku Brednice-Rypin z łączniczkami Stęplewską ps. Paszyna, Oryl Haliną ps. ? , na odcinku Rypin-Golub z łączniczką Łobzinińską E. ps. As. Punkt kontaktowy znajdował się przy ul. Mławskiej 114. Na terenie obwodu Rypin niejednokrotnie kwaterowałem szef sztabu okręgu mjr. Chyliński ps. Wieher oraz szef łączn. okręgu kpt. Grützacher ps. Michał. Na przełomie roku 1943/44 w ramach Zbójna obw. Rypin spotkałem się z Michałem i został omówiona sprawa nawiązania łączności / listu / na odcinku Ostrowite-Lipno. Z szefem łączności Inspektoratu w Brednicy Jarszębowskiem byłem w stałym kontakcie. Ostatnie spotkanie odbyło się w Osieku w kwaterze kol. Kutnika ps. Sas. Omawiano sprawę zabezpieczenia ważnych obiektów na terenie obwodu w razie ewakuacji niemieckiego. Ponadto prowadziłem obserwację ruchu jednostek i transportów oraz poczynania władz okupacyjnych. Pracując jako buchalter w przedsiębiorstwie handlowym - wspomagałem zaprzysiężonych chłopów w opał oraz zboże siemno, które szło na przemiał. W grudniu 1944 r. w skutek zdrady konfidenta gestapa EWZ Osoby nastąpiły liczne aresztowania w Inspektoracie w Brednicy a w styczniu 1945 wkroczyły wojska radzieckie - wobec tego zaniechano dalszej działalności konspiracyjnej.

*Rypin 2 min
dł. 18 VIII 87* 13

Arkusz Ewidencyjny

Nazwisko i imię **Tęgowski Kazimierz**
 Stopień **szeręgowiec**
 Data urodzenia **22 luty 1909**
 Nazwisko panienskie matki
 Imiona rodziców **Franciszek Maria**
 Używane pseudonimy i w jakich okresach
przez cały czas K P u k
 Data wstąpienia ZWZ, AK. lub organizacji podporządkowanej
 Armii Krajowej **styczeń 1940**
 Data zaprzysiężenia, przez kogo i w jakich okolicznościach
styczeń 1940 r. przez Krajnika Br. ps. Sep. w Brodnicy
 Nazwa organizacji, komórki do której wszedł z dokładnym
 określeniem miejsca tej komórki w hierarchii organizacyjnej
 np. Okręg, Rejon, Inspektorat, Obwód, Placówka, Oddział, itp.
1940.-42. obwód Brodnica, 1943.-końca 1944. Obwód Rypin.
 Uzyskane stopnie wojskowe
 Przebieg służby wojskowej wg poniższej tabeli:

Okres od do	Nazwa komórki oddziału	Pełniona funkcja
24.08 - 18.09 - 30.11.1939	kamp. wrześniowa i obóz jeniecki	
XXXX-01/40 - X1942	ZWZ AK obw. Brodnicy	organizacja łączności
1943 - 45	obwód Rypin	organizacja łączności

Czy wnoszą o weryfikację, kiedy i w jakiej Komisji Weryfikacyjnej.

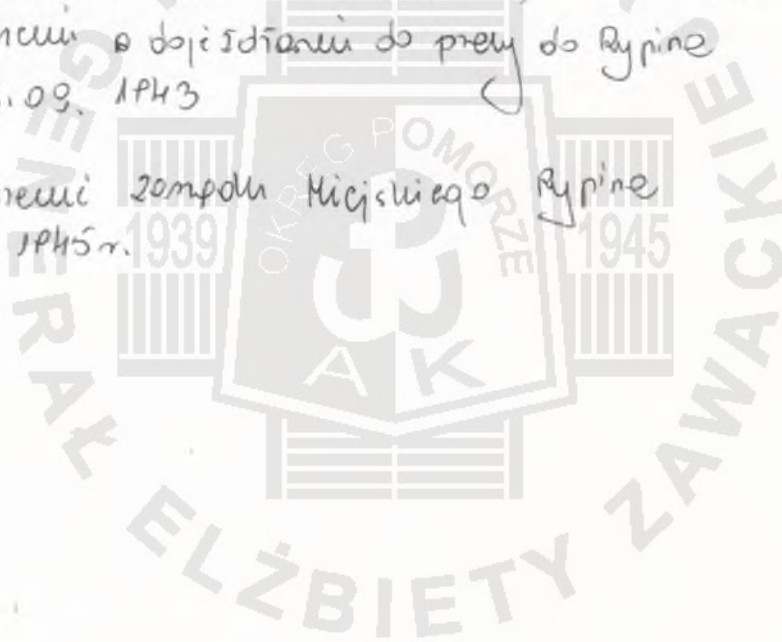
 Jeśli zweryfikowany podać nr. L.ds. zaświadczenia weryfikacyjnego
 nazwę komisji i datę zaświadczenia **576660 dn 7.02.1980 MBWiD**
Łódź Woj. Olęstyn
 Czy otrzymał legitymację krusza A.K. jeśli tak podać nr. legit.
 i datę wystąpienia **nie otrzymał**
 Czy otrzymał Medal Wojska, podać nr. legitymacji i datę

 Obecny adres. **Al. Przyjaciółk 39 m 10 10147 Olęstyn**

I/2. Dokumenty dotyczące reletora: Tęgowski Krzysztof

Kserokopie dokumentów:

- Passierschein (dok. „podrózny”) - z dn. 20.10.1939 - str. 1 k. 1
Shrestump
- Ausweis z 19.03.1941 } str. 2 k. 1
i z 5.08.1942
- Haushaltskarte (karte meldunkarte) z 31.05.1943 - str. 3 k. 1
- Zanimadreniu o dojściariani do prey do Rypine - str. 4 k. 1
z dn. 15.09.1943
- Zanimadreniu zampolu Micjiskiego Rypine - str. 5 k. 1
z 17.05.1945 r.

Ortskommandantur
Strasburg/Wpr.

Strasburg, den *20. 10* 1939.

P a s s i e r s c h e i n .

Der / Die *Kasimir Jusowski* aus *Stary Gliniec*
 befindet sich auf dem Wege von *Stary Gliniec* nach *Soldat*
 und zurück. In Begleitung befinden sich: *Allein*
 Zweck: *Altem aufsuchen* Geführt: *Bahn*

Der Ortskommandant:

A. B. Goll
Leutnant

Herr - ~~Name~~ Kasimir Tengowski
 Vor- u. Zuname
 Beruf: Zeichner
 Geburtstag: 22. 2. 09.
 Geburtsort: Petersdorf Kr. Neumark
 Staatsangehörigkeit: _____
 Volkstumszugehörigkeit: _____
 Gestalt mittel
 Gesicht: oval
 Augen: blau
 Nase: gewöhnlich
 Haare: blond
 Bes. Kennz.: keine

ist berechtigt bis 30. Mai 1941
 sich im Stadtbereich zu bewegen.

Dieser Ausweis gilt bis zur Einführung
 reichsrechtlicher Ausweise in den Ostgebieten

und wird spätestens am 19. September 1941
 ungültig.

Geb.-Nr. 1351

K. Tengowski

Es wird bescheinigt, dass der/die Inhaber(in) die durch das obige Lichtbild dargestellte Person ist und dass die Unterschrift von ihr an Amtsstelle eigenhändig geleistet wurde.

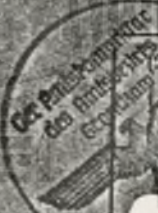
Strassburg, den 19. März 1941

Im Auftrage

Meyer
 Verw.-Ob.-Sekr.

Familienname Tengowski
 Vorname Kasimir
 Reichsangehörigkeit Pole
 Beruf Zeichner
 Ständiger Wohnsitz mit Adresse Radost Kreis Strassburg
 Gegenwärtiger Aufenthaltsort mit Adresse wie oben
 Geboren am 22. Februar 1909
 Geburtsort Petersdorf
 Kreis Neumark Provinz Bayr. Nbr.
 Gestalt mittel
 Haar blond
 Augen blau
 Gesichtsforn oval
 Besondere Kennzeichen _____

Unterschrift des Inhabers

Tengowski Kasimir

Es wird hierdurch bescheinigt, dass der Inhaber durch obenstehendes Lichtbild dargestellte Person ist und die darunter befindliche Unterschrift eigenhändig vollzogen hat.

Strassburg, den 5. Aug. 1942

(Dienststelle)

(Unterschrift)

46

K 241

P
III.

No 1179

Haushaltskarte Nr. _____

für die vom Ernährungsamt — Abt. B —
zu bestimmenden Zuteilungen

Nur gültig im Bereich des Ernährungsamtes
Rippin 40

Name des Haushaltsvorstandes: Leugowski Karmin

Wohnort: Rippin (Weststr.) Straße: Poluchhof Nr. 11
(Nicht übertragbar!)

Zum Haushalt gehören 3 Personen
(einschl. Haushaltsvorstand)

davon Kinder bis zu 6 Jahren
Kinder von 6 bis 14 Jahren
Erwachsene über 14 Jahre

Rippin (Weststr.) den 21 MAI 1943
194

(Stempel) s.a. (Unterschrift) [Signature]

Berichtigungen:	Kinder		Erw. über 14 J.	Beschg. der Behörde
	bis zu 6 J.	von 6-14 J.		
Zum Haushalt gehören				
vom ab <u> </u> Pers., davon	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
vom ab <u> </u> . . .	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
vom ab <u> </u> . . .	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>
vom ab <u> </u> . . .	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>

Anderungen der Personenzahl sind dem Ernährungsamt oder der hierfür bestimmten Stelle sofort zur Berichtigung dieser Karte anzuzeigen.
Sorgfältig aufbewahren! Ersatz wird nicht geleistet! Mißbräuchliche Benutzung wird bestraft!

KARL KAISER
LANDWARENHANDEL

Rippin/Westpr., den 15.9.1943
Bahnhofsstation Rippin/Westpr.
Telegr.-Adresse: Ostlandhandel
Telefon Nr. 83 Postfach 28

Bankkonten:
Bank der Danzig-Westpr. Landschaft in Danzig
Kreissparkasse Rippin
Postcheckkonto: Danzig 12235

B e s c h e i n i g u n g

Hierdurch bescheinige ich, dass Herr Kasimir
Tengowski, wohnhaft in Radebusch Kr. Strassburg
in meinem Betriebe beschäftigt ist.
Da Tengowski seinen Wohnsitz in Radebusch hat,
muss er täglich die Eisenbahn nach Rippin und
zurück benutzen

Carl Feifer
Vorbereitung
Rippin Westpr. - Rd. 83

Kasinski
Wismut

Bescheinigung

Tengowski Kasimir geb. am 22. 2. 1909
wohnhaft in Radebusch Kr. Strassburg w/Pr.
darf alltäglich die Reisedaten von Radebusch
nach Rippin und zurück benutzen.

Beit.-Nr. 138 Bescheinigung neutral

den 31. März 1944 19

ZARZĄD MIEJSKI
miasta Rypina

Rypin, dn. 17 V 1945 r.

L. dz. 778

Z A S W I A D C Z E N I E

Niniejszym zaświadczam, że Tegowski Kazimierz, syn Franciszka, ur. dn. 22. II. 1909 r. w Mierzynie pow. Nowe Miasto obecnie zamieszkały w Rypinie ul. Mławska Nr 11 jest obywatelem Polskim, podczas okupacji niemieckiej nie działał na szkodę Państwa Polskiego i ludności i zawsze był lojalnym obywatelem. Pobrano gotówką opłaty 5 Zł.

Burmistrz miasta Rypina:

[Handwritten signature]
Napolski W. /

1/3.

Zbiór dokumentów dotyczący dr
Tęgowskiego Wacława prac asany
press Świat. W. Ziemięcy A K
Okresy Okręgu

h. 24 s. 1-30

ZARZĄD ODDZIAŁU
ZWIĄZKU BOJOWNIKÓW
O WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ
W OLSZTYNIE 10-018
ul. PARTYZANTÓW 1/2 TEL. 39-03

d dr. 1070 ps

1
Olsztyn, dnia *22.11* 197*5* r.

Kol. *Jęgorzki Karimion Piotr*

Olsztyn
ul. *Bnyjaciów* nr *39* m *10*

Prezydium Zarządu Oddziału Związku Bojowników o Wolność i Demokrację w Olsztynie *prosi*
damia ~~ze~~ w dniu *04* ~~197~~ *1975* o godz. *10* ~~10~~ *10* ~~10~~ *10*
i oimadawici *z* *siadkow* *-* *ostmichow* *ZBoWiD* *o* *dratalowci*
przy ul. *A.K.*
cdbędzie się *z* *A.K.*

na temat

Prosimy o punktualne i niezawodne przybycie.

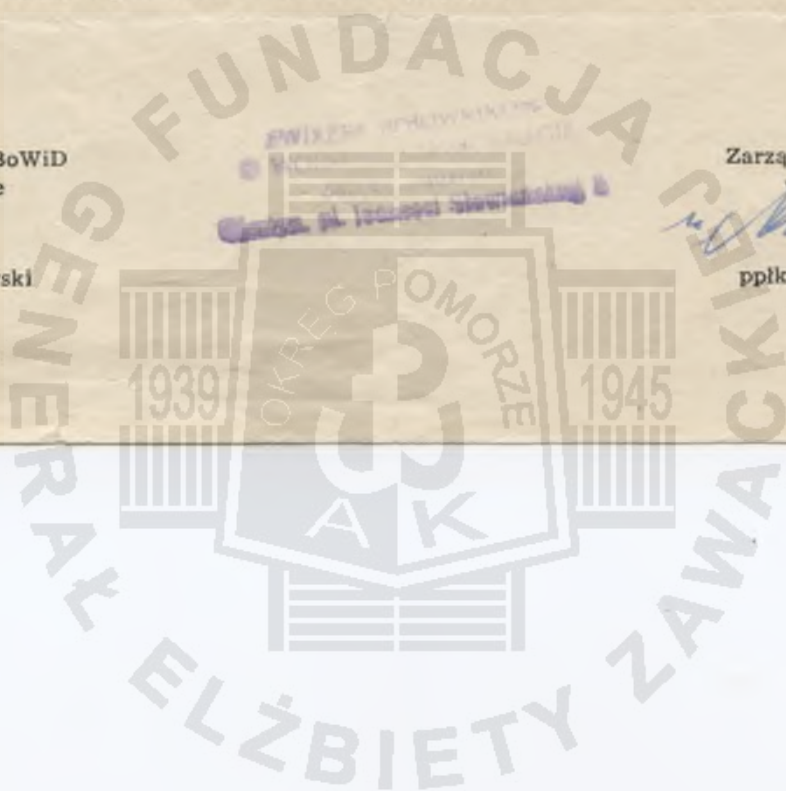
Sekretarz
Zarządu Oddziału ZBoWiD
w Olsztynie

Zygmunt Jakubowski

OZGraf. Lz. 918(10.000) 8.05.74r.

Prezes
Zarządu Oddziału ZBoWiD
w Olsztynie

Henryk Dunalski
ppłk. Henryk Dunalski

Handwritten text: 28.12.92

2

Olsztyn, dnia 25 luty 1975 r.

Związek Bojowników o Wolność i Demokrację
Zarząd Oddziału

w O l s z t y n i e 10 522
Partyzantów 1/2

Odpowiadając na list z dnia 20.02.br. - informuję uprzejmie, że deklaracje o działalności AK będę mógł uzupełnić w drugim półroczu br. W czasie urlopu postaram się odnaleźć kolegów, z którymi współpracowałem w czasie wojny a po wojnie straciłem kontakt, działalność prowadziłem na terenie powiatów Brodnicy i Rypin dlatego nie mogę oświadczeń dostarczyć " od ręki ". .
Proszę uprzejmie o przyjęcie na członka - o ile nie będzie zastrzeżeń - bez udokumentowania działalności AK, którą postaram się uzupełnić w terminie późniejszym.

K. Tęgowski, Al. Przyjaciół 39 m 10

Przemyśl Kazimierz 29. 02. 84.

Przemyśl
#1. 7. 1861/76
leg. 18616/76

Władysław
29. 02. 84

Z. Kollid
Zarząd województwa
w Przemyślu

Dotyczy: zarządca powiatu kam. w. 576. 660/80.

1. 03. 84
524/84

W zarządzeniu Kam. w. 576. 660/80. została pominięta moja działalność w ruchu oporu. W tego czasu miały być poinformowane o jej istnieniu władze w powiatu kam. w. 576. 660/80. Wskazując na to, że w tym czasie nie było jeszcze zarządzenia o wyłączeniu z urzędu zarządcy powiatu kam. w. 576. 660/80. Wskazując na to, że w tym czasie nie było jeszcze zarządzenia o wyłączeniu z urzędu zarządcy powiatu kam. w. 576. 660/80. Wskazując na to, że w tym czasie nie było jeszcze zarządzenia o wyłączeniu z urzędu zarządcy powiatu kam. w. 576. 660/80.

Z poważaniem
Władysław

Kol. Szczepanski Karimien.

H

W celu możliwości wyrażenia działalności w ruchu
oponiemy przy o udzieleniu odpowiedzi na pytanie
rozważa w relacji wypracowania.

9.04.84r.

Zarząd Wojewódzki
Związek Bojowników o Wolność i Demokrację
Olsztyn, ul. Kopernika 10

E-18616

Ob. KAZIMIERZ TEGOWSKI
AL. Przyjaciół 39/10
w OLSZTYNIE

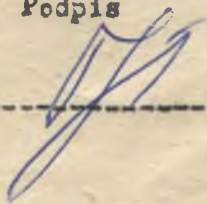
zaliczenie działalności w R.O.

W związku z ubieganiem się o przyjęcie do ZBOW, Wojewódzka Komisja Weryfikacyjna zgodnie z wymogami 35 11 - 12 regulaminu weryfikacyjnego oraz wykładni przepisów do tegoż regulaminu prosi o nadesłanie relacji z udziału w walce z hitlerowskim okupantem w/g poniższego wzoru:

- 1/ Nazwisko i imię, imię ojca, data urodzenia
- 2/ Przynależność do oddziału konspiracji w pełnym brzmieniu z podaniem szczebla organizacyjnego /np. dywizja, brygada, pułk, kompania, pluton, drużyna, okręg, obwód, inspektorat, rejon, placówka - nazwa lub kryptonim/.
- 3/ Miejscowość, miejscowości /działania wg ówczesnego podziału administracyjnego.
- 4/ Data wstąpienia do konspiracji /nazwisko lub pseudonim wprowadzającego/, przyjęty pseudonim, tryb i forma składania przysięgi, czy ślubowania.
- 5/ Nazwisko i imię dowódcy czy jego zastępcy /zastępców/ lub pseudonimy.
- 6/ Liczebność jednostki, nazwiska lub pseudonimy współuczestników konspiracji.
- 7/ Udział w walce z hitlerowskim okupantem - rodzaj akcji, data i miejsce jej dokonania, nazwiska lub pseudonimy jej uczestników, posiada broń/stało czy tylko na okres akcji/ wyniki akcji, straty własne - nazwiska lub pseudonimy, straty okupanta.
- 8/ Czas, miejsce i okoliczności zakończenia działalności konspiracyjnej - rozwiązanie oddziału, ujawnienie - data i miejsce ewent. numer dokumentu.
- 9/ Posiadany stopień wojskowy, odznaczenia kiedy i przez kogo nadane, rany lub kontuzje, okoliczności ich odniesienia.

KOMISJA WERYFIKACYJNA
Zarządu Wojewódzkiego
Z.B. o W. D. w Olsztynie

Podpis

6
Olsztyn, dnia 4 maja 1984 r.

Zarząd Wojewódzki
Z B o W i D

w O l s z t y n i e

Stosownie do pisma zn. L8616 z dn. 9 kwietnia 1984 podaje dane z działalności konspiracyjnej jak niżej:

1. Tęgowski Kazimierz, Piotr syn Franciszka ur. 22 luty 1909
2. Przynależność do Z W Z i A K - Obwód Brodnica n/Dykryptonim Kępy,
3. Teren działalności obwodu - powiat Brodnica i pow. Rypin,
4. Do konspiracji wstąpiłem w 1940 roku, początkowo do Z W Z wprowadził mnie K r a j n i k Bronisław / pseudonim w aktach przysięgę składałem w jego obecności,
5. W 1941 roku Krajnik B. wyjechał do Opola Lubel. i tam prowadził działalność konspiracyjną. Komendantem Obwodu został Jarzębowski Franciszek - pseudonim Rozmarny,
6. Współuczestniczy konspiracji przeważnie powymierali, pozostała jedynie w Brodnicy Krajnikowa, wdowa po Bronisławie,
7. Moja działalność k.nsp. polegała na organizowaniu łączności sztafetowej i zbieraniu informacji o ruchach wojsk nieprzyjaciela i poczynaniach władz okupacyjnych. Na terenie Rypina stacjonowała część jūnoski "Herman Göring Dyw.". W Rypinie pracowałem od 1942 do 1945 roku tj. do końca wojny,
8. W styczniu 1945 roku po wkroczeniu wojsk radzieckich konspiracja się rozwiązała i nikt nie prowadził działalności k.nsp.
9. Stopnia wojskowego nie posiadam - za działalność konspiracyjną otrzymałem medal.

W razie potrzeby mogę udzielić dodatkowych wyjaśnień i przedstawić in. dowody. Zasadnicze dane znajdują się w aktach.

Tęgowski Kazimierz
Al. Przyjaciół 39 m 10

W dniu 7.05.1984r. memorandum z Ob. Korimienneu
Tęgowskim, poinformowaliśmy go o konieczności dostarczenia
niezależnie dwóch wiarygodnych świadków, na cele
weryfikacji i sygnalizacji przynależności do ZWZ i AK.
Ob. Tęgowski stwierdził, że zaden ze świadków nie wyje, więc
weryfikuje z weryfikacji i nie dostarcza żadnych dokumentów

A. Mojżesz 30

Zarząd Wojewódzki ZBOWID
w Toruniu

Zakładca na podstawie posiadanych dokumentów

z kol. *Krajnik Kłudyński*

1.04.1941 - 30.06.1941 r. Ruch Oporny

090336

23.10. *[Signature]*

- 1) *Ar. im. Królowa - Toruń - ps. "Pia"*
- 2) *Teren chrześcijański, Pniny, Opole Lubelskie*
- 3) *Uwrościes chrześcijański 1.04.41 - 30.06.1941*
- 4) *Świadkowie Dobra Dziejów ps. "Facet"*
sierejonec przy Antoni Frickowi
ps. "Kryś" lub "Aryś" pod pseudonimem
przez - daniela Addehaia PK.

Związek Bojowników
Wolności i Demokracji
Zarząd Wojewódzki
ul. Piwnikarska 1 tel. 23-43
87-100 Toruń

[Faint mirrored text from the reverse side of the page]

[Faint mirrored text from the reverse side of the page]

Krajnik Bronisław
ps. "Sep" Brodnica Nowa Ga
87-300

Brodnica, dnia 7. IX 1975 r.
(miejscowość)

Oświadczenie świadka

Ja, jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia formację wojskową od — do): Armii Krajowej od stycznia 1940 r. do marca 1941 r. a następnie (opole) 1941 r. - 1944 r.
świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący się dowodem osobistym: seria i numer US 1403764 wydanym dnia 19.6.64 r. przez KPMO Brodnica

oświadczam,

że Ob. Tęgowski Kazimierz syn (córka) Franciszka
urodz. dnia 22. II 1909 roku w Mierzynie

jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(ca) oświadczenie i czasokres od — do): material do KWZ a następnie AK od stycznia 1940 roku do kwietnia 1945 roku odemnie odbierał wiadomości z nastawni radiowej a po moim wypiedzeniu był pod nadzorem Gąsiewskiego Franciszka

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim: "Kruk" i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalność w okresie bezpośredniego udziału w walkach wolnościowych, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod którym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do): 1940 roku 9.7. "Kruk" jako organizator był w powiatkach parafka i odbierał wiadomości z nastawni radiowej po śmierci Ob. Fiałowskiego, Gąsiewski został inspektorem, Tęgowski był jego zastępcą w Łęknosiu, i następnie z Gąsiewskim w sądzie niemieckim w Rypinie na terenie byłego powiatu brodnickiego, a już od 1942 roku pracował w Rypinie i na terenie byłego pow. Rypin tam już organizował siatki tajności. Powyższe dane są mi wiadome ponieważ w roku 40 pracaliśmy wspólnie, a od czasu wstąpienia do niego stały kontakt

Jeżeli świadek jest członkiem ZBoWiD, powinien wpisać numer legitymacji członkowskiej 10204290 wydanej przez Zarząd Okręgu w Bydgoszczy

ZWIĄZEK POLSKICH WOLNOŚCIOWCÓW
Stowarzyszenie Wyższej Loyalności
ZARZĄD ODDZIAŁU
ul. Mickiewicza 7, tel. 30-37
87-300 Brodnica

Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem

Bronisław Krajnik ps. "Sep" p.p.s.
(Nazwisko, imię, stopień wojskowy, funkcja, stanowisko)

były rotmistrz
były komendant rejonu
inspektorat pułkowy

(pieczęć i podpis świadka)
Edward Skowronski

Kol. Krzyżak Bronisław partyzant AK
Zmarł 24.03.1976r. - kłopot w Archiwum
Państwowym w Poznaniu - zbyt brak możliwości
ścisłego nadzoru jego działalności w RP

Związek Bojowników
o Wolność i Demokrację
Zarząd Wojewódzki
ul. Piwnikarska 1 tel. 230-43
67-100 Toruń
23.10.87r.

ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW o WOLNOŚĆ i DEMOKRACJĘ

STOWARZYSZENIE WYŻSZEJ UŻYTECZNOŚCI

Wpłynęło dn. 26.8.87
L.dz. 3004/87 10-539

ZARZĄD WOJEWÓDZKI
ul. ~~KOSZYKOWA~~ Dąbrowszczaków 10
~~10-501~~ Olsztyn

Telefony: 55-55 i 26-09

Konto działalności statutowej NBP II OM w Olsztynie 51028-2235-132
Konto Fund. Pom. Społecznej NBP II OM w Olsztynie 51028-2235-189-99

L.dz. 1917/87

Związek Bojowników
o Wolność i Demokrację

Olsztyn, dnia 1987-10-06

~~XXXXXXXX~~

Zarząd Wojewódzki ZBoWiD

ul. Piernikarska 1

87-100 TORUŃ

*Kel. Krawczyk
26/10.87*

2106/Wkr/13.10.87

(54)

Zarząd Wojewódzki ZBoWiD w Olsztynie w załączeniu przesyła oświadczenia świadków ob.ob. Bronisława i Władysława Krajników zam. Brodnica, ul. Nowa 9a z prośbą o odnotowanie na odwrocie z jakiego tytułu zostali zweryfikowani, z podaniem miejscowości, czasokresu działalności, pełnionych funkcji a także nazwisk, imion i pseudonimów świadków na podstawie, których zostali zweryfikowani.-

z Olsztyna

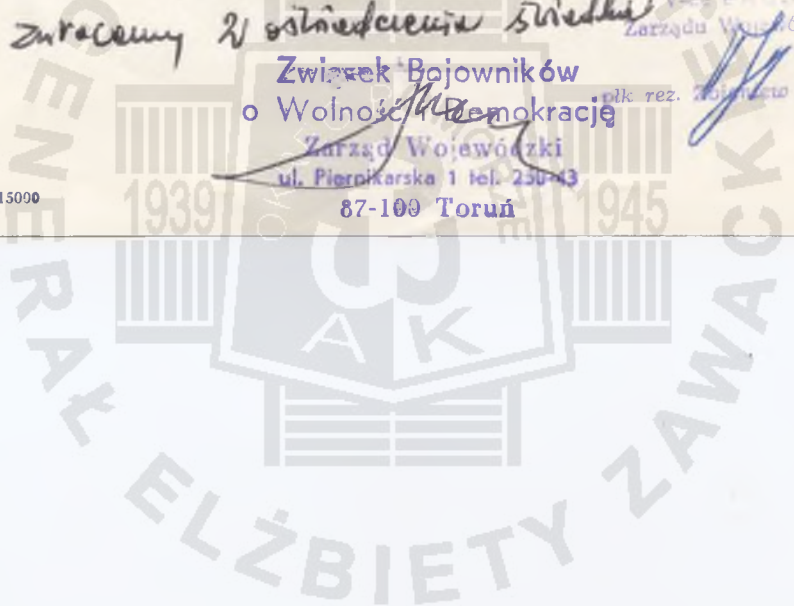
JK/JP

Zwracamy z oświadczenia świadka

Związek Bojowników
o Wolność i Demokrację

Zarząd Wojewódzki
ul. Piernikarska 1 tel. 230-43
87-100 Toruń

„Poligrafika” B-ce, z. 2131 n. 15000

Łotycz Tęgonkiego Kazimiera syn. Franciszka 15

urodzony 22 02 1909 r. w Międzyrzemiu.

Wojewódzka Komisja Weryfikacyjna w Olsztynie dnia 1987.11.09.

nie zachęta-ohotatności i moim opom z unygi na:

1) Sasiadkowie ohotatli ohotatli na terenie Putan, Opola Lubelskiego woj. Lublin. Sasiadkowie to mazi i zoma.

2) Zaintensowany ohotat na terenie Brodnicy woj. Torun.

3) Zaden ze siasadkoiw nie byl ohowidca lub zastepca ohowidcy i ohotatli w roinyeh odniatach i terenie

4) Zadenem siasadkoiw zozym osiasadzenia w 1945 i jny kmyfikacji 29 01 1976 nie wozdaniem

5) W 05 1984 zaintensowany zmychponat z futyhu ohotatności i moim opom Madymeta sis ze zaintensowany mi wozdaz kmyfikowemu z fut. podmop skisoda osiasadzenia.

Olsztyn 1987 11.09

[Signature]

KOMISJA WERYFIKACYJNA
Zarząd Wojewódzkiego
Z.B. o W. D. w Olsztynie

16 listopada

9
16

E-18616

Kazimierza Teyowskiego
Al. Przyjaciół 39/10

Obzłynie

V-ce PREZES
Zarządu Województwa

plik rez. Stanisław TWARDÓG

Secretar
Zarządu Województwa
Stanisław Płach

Tegowski Karimierz
Nazwisko, i imię
Al. Stryka 39m 10
Adres

Olstyndnia 14. 05. 1981. 17.

Zarząd Wojewódzki ZBoWiD

w Olstyniu

Proszę o wydanie legitymacji uprawniającej do przejazdów z 50% zniżką kolejami państwowymi i PKS.

Jestem renciistą - emerytem ^{x/} i posiadam zaświadczenie kombatanckie Nr. 576660 wydane przez Zarząd Wojewódzki ZBoWiD w

Załączniki: -decyzja ZUS
-fotografia

Legitymację Nr. 033220 otrzymałem

data i podpis

x/ niepotrzebne skreślić

PS4130 Wwa ul. Łokotowska 16/20
Zam. 435/81 nakład 50000

*Informacja WKW
25.04.88 r.*
[Signature]

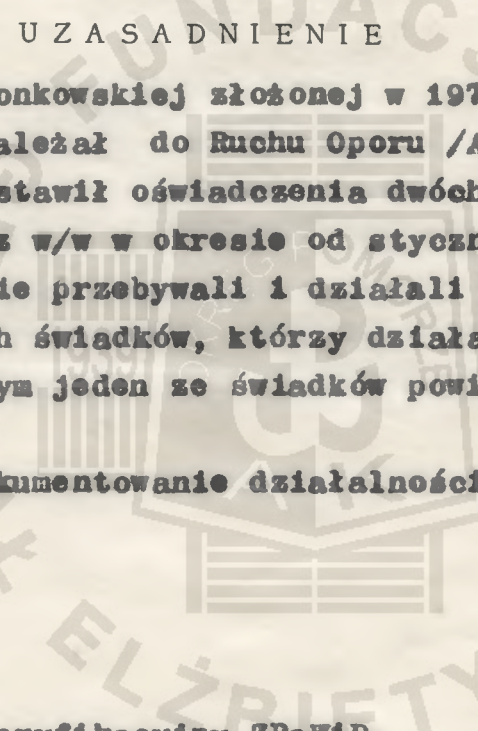
ZWIĄZEK BOJOWNIKÓW
o WOLNOŚĆ I DEMOKRACJĘ
ZARZĄD GŁÓWNY
Warszawa, Al. Ujazdowskie 6a
L.dz. / **Teg/Wer/87** . r.

Warszawa, dnia **1988 - 01 - 14** 198....r.

ORZECZENIE

Zarząd Główny Związku Bojowników o Wolność i Demokrację po rozpoznaniu sprawy
Ob. **Tęgowskiego Kazimierza** dotyczącej **rozszerzenia** uznania uprawnień przynależności do ZBoWiD
oraz otrzymania legitymacji kombatancki, uprawniającej do świadczeń na mocy ustawy
~~z dnia 26.V.1982 r.~~ z tytułu **działalności w Ruchu Oporu**

o r z e k a: **utrzymać w mocy odmowną decyzję Zarządu Wojew. ZBoWiD w Olsztynie.**

UZASADNIENIE

W/w w deklaracji członkowskiej złożonej w 1972 r. podaje, że w okresie od 1940 do 1945 r. należał do Ruchu Oporu /AK/ na terenie Brodnica - Rypin. Obecnie przedstawił oświadczenia dwóch świadków, którzy potwierdzają jedynie kontakty z w/w w okresie od stycznia 1940 r. do marca 1941 r. a następnie świadkowie przebywali i działali w ZWZ-AK na innym terenie. Brak oświadczeń dwóch świadków, którzy działali razem z w/w w ZWZ-AK na terenie Brodnicy w tym jeden ze świadków powinien w tym okresie pełnić funkcję dowódczą. Ze względu na nieudokumentowanie działalności w ZWZ-AK - postanowiono jak wyżej.

Podstawa: **Regulamin Weryfikacyjny ZBoWiD.**

Od decyzji Zarządu Głównego ZBoWiD w sprawie otrzymania legitymacji kombatancki może Obywatel /ka/ odwołać się, za pośrednictwem Zarządu Głównego ZBoWiD do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie, ul. Jasna 1, w terminie 30 dni od daty otrzymania orzeczenia.

VICEPRZESIEDLONICZĄCY
[Signature]
Roman Głuszynski

Wpłynęło do
1988-1-15
1988

SEKRETARZ
ZG ZBoWiD
[Signature]
Jacek Dąbrowski

Otrzymuje:
Ob. **Kazimierz Tęgowski**
Al. Przyjaciół 39/10, 10-147 Olsztyn

Do wiadomości:
Zarząd Wojewódzki ZBoWiD
w. **Olsztynie**.....

Załącznik: akta weryfikacyjne

w OLSZTYNIE

ZAŚWIADCZENIE Nr 576660

Zarząd Wojewódzki Związku Bojowników o Wolność i Demokrację stwierdza, że

Obywatel [ka] KAZIMIERZ-PIOTR Tęgowski
[imię i nazwisko]

syn [córka] Franciszka urodzony [a]

22 lutego 1909 roku w Mierzyn
[dzień, miesiąc, rok] [miejscowość]

zamieszkały [a] w Olsztynie, ul. Al. Przyjaciół 39 m 10

— jest członkiem zwyczajnym ZBoWiD, nr legitymacji * 01-16048 E-18616

— odpowiada warunkom uprawniającym do członkostwa ZBoWiD *

Zaświadczenie jest dokumentem stwierdzającym prawo do korzystania ze świadczeń określonych w Ustawie z dnia 23 października 1975 r. „o dalszym zwiększeniu świadczeń dla kombatanów i więźniów obozów koncentracyjnych” [Dz. U. Nr 34, poz. 186].

Jednocześnie stwierdza się, że w rozumieniu przepisów art. 8 tej Ustawy do okresu zatrudnienia wymienionemu [nej] zalicza się następujące okresy działalności kombatanckiej oraz okresy uwięzienia w hitlerowskich obozach koncentracyjnych:

służby w W.P. w okresie od 1.09.1939 r. do 30.09.1939 roku ;

pobytu w obozach jenieckich od 30.09.1939 r. do 30.11.1939 roku

[rodzaj działalności okres od — do]

Sekretarz
Zarządu Wojewódzkiego
Stanisław Piatek

podpis Sekretarza Zarządu
Wojewódzkiego ZBoWiD
i pieczęć służbowa

Łącznie trzy miesiące
PREZES

ZARZĄDU WOJEWÓDZKIEGO

podpis Prezesa Zarządu
Wojewódzkiego ZBoWiD
i pieczęć służbowa

pieczęć okrągła

Olsztyn, dnia 7 lutego 19780 roku

* niepotrzebne skreślić

Wzór Nr 1 **KS**

POWIATOWY
SZTAB WOJSKOWY
OLSZTYN

Z A Ś W I A D C Z E N I E

Na podstawie karty ewidencyjnej stwierdzam, że Obywatel
ser. Fegowski Kazimierz s. Franciszka
r. 1909 pełnił służbę wojskową w Indyjskim Wojsku Polskim w czasie
od dnia 09. 1932. do dnia 09. 1934r. Do 25.08.1939.
powrotnie zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześ-
niowej i u dnia 30.11.1939, powrócił z niewoli niemie-
ckiej do domu.

Zaświadczenie niniejsze wydaje się na prośbę zainteresowanego
celem przedłożenia w ZBOWiD Olsztyn

ZCA SZEFA POWIATOWEGO SZTABU WOJSKOWEGO
OLSZTYN

ZH/2.03.72r.

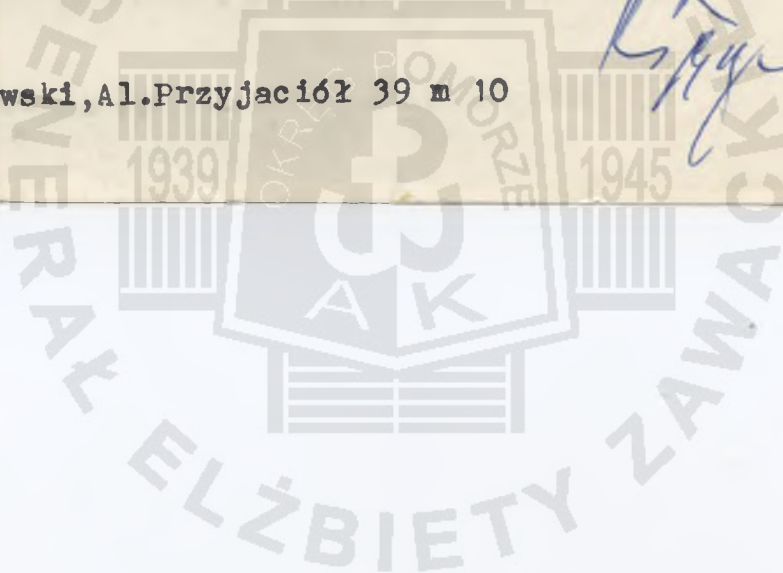
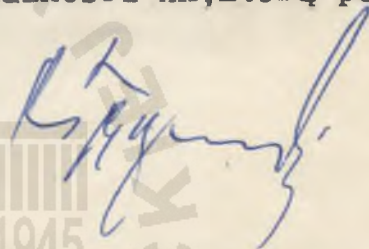
Olsztyn, dnia 25 luty 1975 r.

Związek Bojowników o Wolność i Demokrację
Zarząd Oddziału

w O l s z t y n i e 10 522
Partyzantów 1/2

Odpowiadając na list z dnia 27.02.br. - informuję uprzejmie, że deklaracje o działalności AK będę mógł uzupełnić w drugim półroczu br. W czasie urlopu postaram się odnaleźć kolegów, z którymi współpracowałem w czasie wojny a po wojnie straciłem kontakt, działalność prowadziłem na terenie powiatów Brodnica i Rypin dlatego nie mogę oświadczeń dostarczyć " od ręki ". Proszę uprzejmie o przyjęcie na członka - o ile nie będzie zastrzeżeń - bez udokumentowania działalności AK, którą postaram się uzupełnić w terminie późniejszym.

K. Tęgowski, Al. Przyjaciół 39 m 10

*Lopuszna,
ul. Dąbrowskiego
Kamp. 1939*

Deklaracja członkowska E-18616

Proszę o przyjęcie mnie w poczet członków zwyczajnych Związku.
Zobowiązuję się być aktywnym członkiem organizacji, przestrzegać
w praktyce zasad ideowych, Statutu Związku oraz uchwał i postanowień
Władz ZBoWiD

Leg. 16048/25

*Przebieg choroby
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025*

1. Nazwisko *Lęgarowski* imię *Kazimierz, Piotr*

Nazwisko panińskie (dla mężatek)

2. Imiona rodziców i nazwisko rodowe matki *Franciszek i Maria Lewalska*

3. Data urodzenia *22 lutego 1929* miejsce urodzenia *Miszyn*

4. Stan cywilny *żonaty* 5. Zawód *ekspedienta*

6. Wykształcenie (ogólne i specjalne) *średnie*

7. Adres zamieszkania *ul. Dąbrowskiego 39 m. 10*

Telefon domowy *8429*

8. Miejsce pracy i zajmowane stanowisko *Spółdzielnia Turystyki "Górnianka"*

Telefon w miejscu pracy *3251*

9. Przynależność partyjna

10. Stopień wojskowy (nadany przez MON) *przebiegowiec*

11. Posiadane odznaczenia (rodzaj, klasa, stopień, kto nadał, rok nadania) *Kamień Honorowy dla
Wojny, Mazur (2100000000 1942)*

UWAGA: Zgodnie ze Statutem oraz regulaminem weryfikacyjnym ZBoWiD uprawnienia do zweryfikowania i przyjęcia do Związku w charakterze członków zwyczajnych posiadają:

- Bojownicy walk o wolność i demokrację, którzy brali udział:
 - w walkach narodowo - wyzwoleniczych i rewolucyjnych w latach 1905 — 1918 oraz w Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej,
 - w walkach o polskość i wolność narodową Śląska, Wielkopolski, Mazur, Warmii, Pomorza, Gdańska i Ziemi Lubuskiej,
 - w walce przeciwko siłom reakcji i faszystom w Polsce w latach 1918 — 1939,
 - w walkach w okresie międzywojennym o wolność narodową i społeczną poza granicami kraju a w szczególności weteranów walk w obronie republikańskiej Hiszpanii,
 - w walce czynnej przeciwko hitlerowskiemu najeźdźcy i okupantowi w kraju i na wszystkich frontach walk z hitleryzmem i faszyzmem w okresie II wojny światowej,
 - w walkach zbrojnych z reakcyjnym podziemiem po wyzwoleniu Polski,
- Prześladowani i więzieni w hitlerowskich więzieniach i obozach koncentracyjnych ze względów politycznych, narodowościowych i światopoglądowych.

1. MARZ 1975

2. 4. STYCZ 1975

12. Działalność przedwojenna, okupacyjna i powojenna, na podstawie której ubiega się o członkostwo Związku — wymienić dokładnie partię polityczną, formację wojskową lub Ruchu Oporu, przebieg służby i działalność w okresie bezpośredniego udziału w walkach wolnościowych, pełnione funkcje, pod którym dowództwem, kierownictwem, w jakich jednostkach, oddziałach, w jakich miejscowościach, wszelkie zmiany i czasokres (od — do):

09.1932 — 09.1934 Szkoła wojskowa i Szkoła Telegr.
4 D.P. i Komisja

25.08.1939 mobilizowany do Szkoły Telegrafów.
16 D.P. w Gnieźnie

1.09.1939 — Szkoła wojskowa — udział w
walkach pod Sierpcem

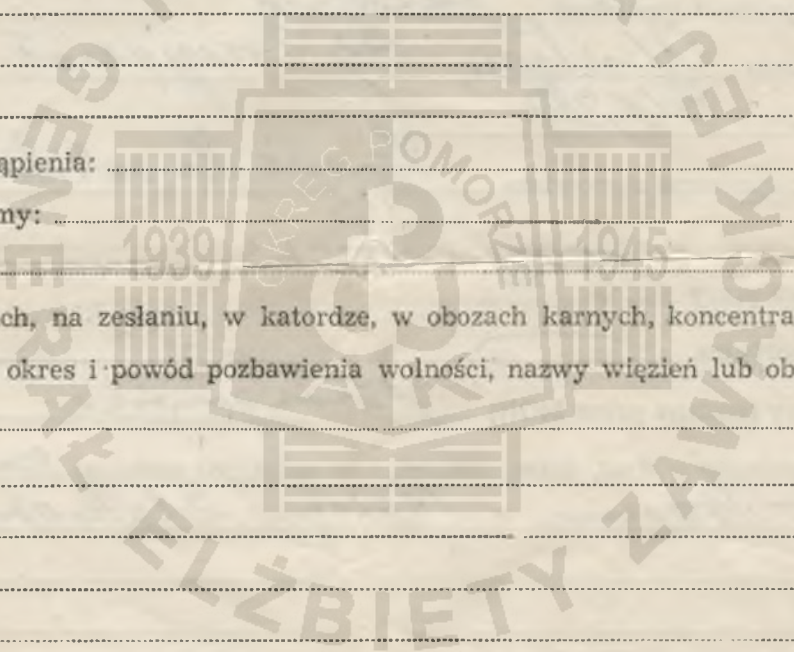
20.09.39 — 30.11.1939 przesłanie niemieckie
1940 — 1945 przesłanie niemieckie do A.K. na terenie
Bardziejewa — Żypin

13. Data i miejsce wstąpienia:

14. Używane pseudonimy:

15. Pobyt w więzieniach, na zesłaniu, w katordze, w obozach karnych, koncentracyjnych i jenieckich — wymienić daty, okres i powód pozbawienia wolności, nazwy więzień lub obozów, numery więziarskie:

16. Data i okoliczności odzyskania wolności:

17. Przebieg działalności zawodowej, społeczno - politycznej, wojskowej itp. w okresie od dnia 22 Lipca 1944 r. do chwili obecnej — wymienić zajmowane ważniejsze stanowiska, pełnione funkcje, daty, miejscowości. Jeśli kandydat(ka) był(a) karany(a) przez sądy PRL, powinien(na) podać za jaki rodzaj przestępstwa, czy korzystał(a) z ustawy amnestyjnej, rehabilitacji sądowej, zatarcia skazania, kiedy i gdzie:

przez wojnę pracowałem zawodowo jako p. Geograf
do 1950 r. w Szczecinie a od 1950 w Olsztynie. Obecnie
w Sp. m. "Furajki", "Groszanka" w Olsztynie - do 1970 roku
pracowałem do Zjedn. Przem. Ludowego.
Sądowo i politycznie karany nie byłem.

18. Czy w okresie II wojny światowej odstępowałeś(a) od obywatelstwa polskiego, przyjmując obywatelstwo niemieckie lub inne uprzywilejowane przez rząd hitlerowski, kiedy i gdzie: nie

Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem

Olsztyn dnia 20 grud. 1972 r.
(miejscowość)

[Signature]
(podpis)

- Spis załączników: 1. własna fotografia wym. 3x4 (podpisana na odwrocie)
2.
3.
4.

Członkowie wprowadzający

Wprowadzając w poczet członków zwyczajnych Ob. Sp. m. "Groszanka" w Olsztynie
oświadczamy, że wymieniony(a) jest nam osobiście znany(a) i bierzemy na siebie odpowiedzialność
za jego (jej) obywatelską postawę i poziom moralny, co niniejszym stwierdzamy własnoręcznymi
podpisami:

1. Nazwisko i imię Bruśda Maria
Adres zamieszkania Olsztyn ul. M. Konopnickiej 8B m.3
Członek zwyczajny ZBoWiD leg. czł. Nr 229349

[Signature]
(podpis)

2. Nazwisko i imię Brakowicki Jan
Adres zamieszkania Olsztyn ul. Jagiellońska 27 m.4
Członek zwyczajny ZBoWiD leg. czł. Nr 229128

[Signature]
(podpis)

Zarząd Oddziału ZBoWiD w Obertynie

Zarząd Koła ZBoWiD w Zachod w Obertynie przesyła niniejszą deklarację członkowską wraz z załącznikami w celu zaopiniowania kandydata(ki) przez Zespół Weryfikacyjny Zarządu Oddziału ZBoWiD. Jednocześnie stwierdzamy własnoręczność podpisów członków wprowadzających.

SEKRETARZ

PREZES ZARZĄDU KOŁA

(podpis)

(podpis)

Opinia Zespołu Weryfikacyjnego Zarządu Oddziału ZBoWiD

Na podstawie przedłożonych dokumentów zaopiniowano w dniu 15.1 1975 r.

*) przyznać — odmówić kandydatowi(ce)

prawa przynależności do ZBoWiD w charakterze członka zwyczajnego.

Uzasadnienie: posiada kwalifikację do przyjęcia do członka ZBoWiD

Podpisy członków Z. W.

PRZEWODNICZĄCY Z. W.

[Handwritten signatures]

(podpis)

Zarząd Okręgu ZBoWiD w Obertynie

Zarząd Oddziału ZBoWiD w Obertynie przesyła niniejszą deklarację członkowską wraz z załącznikami w celu wydania orzeczenia przez Okręgową Komisję Weryfikacyjną Zarządu Okręgu ZBoWiD.

Zarząd Oddziału proponuje*) przyznać — odmówić kandydatowi(ce) prawa przynależności do ZBoWiD w charakterze członka zwyczajnego.

Uzasadnienie: posiada uprawnienia do przyjęcia do ZBoWiD

Jednocześnie stwierdzamy własnoręczność podpisów członków wprowadzających.

SEKRETARZ

PREZES ZARZĄDU ODDZIAŁU

[Handwritten signature]

(podpis)

Orzeczenie Okręgowej Komisji Weryfikacyjnej Zarządu Okręgu ZBoWiD

Na podstawie przedłożonych dokumentów wydano w dniu 29 stycznia 1976 r. następujące orzeczenie:

*) przyznać — odmówić kandydatowi(ce)

prawa przynależności do ZBoWiD w charakterze członka zwyczajnego.

Uzasadnienie: Posiada uprawnienia do przyjęcia do ZBoWiD

Podpisy członków O. K. W.

PRZEWODNICZĄCY O. K. W.

[Handwritten signatures]

(podpis)

Wydano legitymację członkowską ZBoWiD Nr 16048 z dnia 29.1.76 197... r.

Nr ewid. Zarządu Okręgu 18616

Legitymację przekazano do Zarządu Oddziału w dnia 197... r.

SEKRETARZ ZARZĄDU OKRĘGU

(podpis)

*) niepotrzebne skreślić.

Nr Ew. 18616

Olsztyn, dnia 29. I 1976 r.

KARTA OSOBOWA

Członka Związku Bojowników o Wolność i Demokrację

Zespół do Spraw Przeglądu Akt Członków ZBoWiD w Olsztynie
stwierdza, że ob. Wojasławi Stanisław nr leg. 18048/25
jest upoważniony do korzystania ze świadczeń określonych w ustawie
z dnia 23 października 1975 r. (Dz. Ustaw nr 34, poz. 186), z tytułu:

- służby w WP w okresie od 1 września 1939 r. do 30. IX. 1939 × 1
- pobytu w obozach jenieckich od — do 30. XI. 1939 × 2
- służby w Odrodzonym Wojsku Polskim od — do — × 3
- służby w Wojsku Polskim na Zachodzie od — do — × 4
- służby w armiach sojuszniczych od — do — × 5
- działalności w Ruchu Oporu od — do 1945 × 6
- tajnego nauczania od — do — × 7
- uwięzienia w hitlerowskich obozach koncentracyjnych i więzieniach od — do — × 8
- walki zbrojnej o utrwalenie władzy ludowej od — do — × 9
- od — do —
- od — do —
- od — do —

Zaliczone wyżej okresy stanowią łącznie lat — miesięcy 3

Członkowie Zespołu

1. [Signature]
2. [Signature]
3. [Signature]

Przewodniczący Zespołu

[Signature]
(podpis)

(data)

SWIATOWY ZWIĄZEK
ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ
OKRĘG W OLSZTYNIE
10 300 Olsztyn
91 421 329

97.
Olsztyn, dn. 06.06.97r.

Urząd Miasta Olsztyna
Wydział Ewidencji Ludności

Uprzejmie proszę o dokładne podanie na piśmie daty śmierci naszego Kolegi
ś.p. Tęgowskiego Kazimierza-Piotra, syna Franciszka i Marii z d. Lewalska ur.
22 lutego 1909 r. w Mierznie. Ostatnie miejsce zamieszkania w Olsztynie, Al. Przy-
jaciół 39/ nr 10.

Zwracamy się do Państwa tylko dlatego, że w Olsztynie już nie mieszka nikt
z Jego najbliższej rodziny. Nie znamy też adresu tej rodziny. Data śmierci wymie-
nionego potrzebna jest nam do opracowań historycznych i archiwalnych.
Za pomoc z góry dziękuję.

Z poważaniem

PRZES ZARZĄDU

B. Gronowicz

Odręcznie.

W kartotece miasta Olsztyna figurował
Kazimierz Tęgowski ostatnio zameldowany
był na pobyt w Olsztynie ul. Al. Przyjaciół 39/10.
Zgon dn. 05. 11. 1989 r. USC Olsztyn Nv 1368/89r.

dn. 11.06.1997r.

B. Gronowicz

SWIATOWY ZWIĄZEK
ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ
OKRĘG w OLSZTYNIE
10-900 Olsztyń 2
skr. poczt. 329

H. S. 9.9.92 28
Ldz. _____ 22.08.1997.
Hanna Marcinkowska

W robieniu formylony wote
ś.p. p. Trzgowskiego Kerimowa.
(proszę je zatrzymać)
dla Archiwum!

V-CE PRZES
ZARZĄDZANIE
SZKAR

Anatol [signature]

P.S. Jednocześnie przesyłamy wykazy
naszych członków odznaczonych ordera-
-mi Krzyża Wirtuti Militari i Krzyżem
Walecznych - do ogólnego wykazu (spisu)
Archiwum, na co zgodziła się swego czasu
verte →

Pani Zawaćka, s. Prepraszamy za wszystko.
 Byłam chora (i jestem nadal), leżałam
 w szpitalu, a później wyjechałam do
 Kanady i pomimo, że prosiłam swoich
 kolegów, żeby wszystko wysłali, niestety
 niekto zapomniał (biorąc to wszystko
 na siebie - "moja culpa" i na naszą
 starczą sklerozę. Prepraszam za wszyst-
 -ko - do zobaczenia! Proszę przekazać
 najserdeczniejsze pozdrowienia i
 życzenia dla Pani Zawaćkiej i dla
 tak wspaniałego Personelu Archiwum
 i Fundacji. Prezylam szczególnie pozdrowie-
 -nia i życzenia dla Pani Hani! Z pozdrowieniami Gronowicz

E-18616

wystr. leż. 0532640

30

dn. 28 V 84

zan. 1482.

p 1/90

Jęgowski Kazimierz

s. Franciszek

od _____	do _____
_____	

II. Materiały uzupełniające relację: Tegowski Kazimierz

- Biogram Tegowskiego Kazimierza Piotra opracowany przez Hannę Maciejewską - Marcinkowską, b.m. i d.,
nsp. k.3 s.13

- Biogram Tegowskiego Kazimierza Piotra sporządzony przez Hannę Maciejewską - Marcinkowską [w:]
Słownik biograficzny Konspiracji Pomorskiej 1939-
1945, część 4, FAPAK, Toruń, 1998, s. 160 - 161, ksero k.1 s.4

Tęgowski Kazimierz Piotr ps. "Kruk" (1909-1989) organizator łączności w Obw. ZWZ Brodnica, organizator i szef łączności Obwodu ZWZ-AK Rypin.

Urodzony 22.II.1909 r. w miejscowości Mierzyn pow. Lubawa, syn Franciszka (żołnierz I wojny światowej, w 1919 r. członek Straży Ludowej) i Marii z d. Lewalskiej. W 1927 r. ukończył szkołę średnią w Nowym Mieście Lubawskim, do wybuchu wojny pracował jako asystent na poczcie (w latach 1938-39 w Brodnicy). W latach 1932-34 odbył służbę wojskową w kompanii telegraficznej 4 Dywizji Piechoty w Toruniu. Podczas pracy zawodowej społecznie działał w Poczтовым Przysposobieniu Wojskowym, oraz w Związku Zawodowym Pracowników Poczтовых.

Zmobilizowany 25.VIII.1939 r. z przydziałem do kompanii telegraficznej 16 Dywizji w Grudziądzu, walczył w kampanii wrześniowej do chwili dostania się do niewoli niemieckiej w dniu 17.IX.1939r. Więziony był w fortecy w Grudziądzu do 30. XI.1939 r. Po zwolnieniu wrócił do Brodnicy. Do wiosny 1940 r. pracował dorywczo fizycznie, następnie w Urzędzie Ziemskim w Brodnicy najpierw jako robotnik, potem jako kreślarz. W Brodnicy spotykał się z Bronisławem Krajnikiem ps. "Sęp" (przed wojną i w czasie okupacji pracownik poczty w Brodnicy) i z Franciszkiem Jarzębowskiem ps."Bluszcz" (przedwojenny pracownik poczty w Brodnicy), którzy mieszkali w tym samym domu co Tęgowski przy ul. Miejskie Pole. Do konspiracji Tęgowski został wprowadzony do wydziału łączności Insp. ZWZ Brodnica i zaprzysiężony na początku 1940 r. przez Krajnika kierującego łącznością Insp. ZWZ Brodnica do chwili wysiedlenia na początku 1941 r. do GG. Po Krajniku funkcję tą przejął por. Jarzębowski, który do aresztowania w grudniu 1944 r. pełnił funkcję szefa wydz.

łączności Insp. ZWZ-AK Brodnica. Początkowo Tęgowski miał za zadanie zbieranie i przekazywanie informacji z nasłuchu radiowego oraz o represjach okupanta, następnie otrzymał zadanie włączenia się w organizowanie sieci łączności Obwodu Brodnica. Na przełomie 1942/43 przeniósł się do Rypina (praca jako buchalter w przedsiębiorstwie handlu ziemiopłodami "K. Kaiser") i tam od Jarzębowskiego otrzymał zadanie zorganizowania łączności w Obwodzie Rypin. Wkrótce zorganizował łączność na linii: Rypin-Ostrowite-Radomin-Golub-Rypin (kontakt z łącznikami: Marią Stemplewską ps. "Faszyna", Wandą Cybulską ps. "Ada", Heleną Oryl, Lucjanem Żołobińskim ps. "AS"). Linia ta funkcjonowała do czasu aresztowań w obwodzie Rypin i Brodnica w grudniu 1944r. Tęgowski kierował także punktem łączności i skrzynką pocztową Obwodu. Zbierał również informacje wywiadowcze w czym pomagała mu m.in. Krystyna Bonkówna, pracująca w biurze Kreisbauernfurera (biuro kierownika powiatowej organizacji chłopskiej) w Rypinie. Zorganizował tzw. łączność sztafetową w obwodzie (łącznik Roman Dec ps. "Groch", pracownik techn. w urzędzie pocztowym w Rypinie). Zajmował się także działalnością samopomocową, szczególnie wspomagając okolicznych rolników ("organizował" opał, zboże, paszę, nawozy sztuczne).

Po wkroczeniu Rosjan do Brodnicy w styczniu 1945 r. działalność konspiracyjna Tęgowskiego została zakończona. W 1946 r. przeniósł się do Szczecina (praca w "Społem" jako kierownik księgarni), a następnie od 1950 r. zamieszkał w Olsztynie, gdzie do przejścia na emeryturę pracował w różnych instytucjach jako główny księgowy. Zmarł 5.XI.1989 r. w Olsztynie.

AP AK T.: Bonk Witkowska K., Dec R., Krajnikowa Wł., Suszyński S., Stemplewska Ostrowska M., Tęgowski K.P.; Jaszowski T., Okręg

Pomorski Armii Krajowej, Tor. 1996, s. 117, 118; Krajewski M., W cieniu wojny i okupacji. Ziemia Dobrzyńska w latach 1939-1945, Rypin 1995, s.347; Krajewski M., Suszyński S., Działalność POZ "Znak" i ZWZ-AK na Ziemi Dobrzyńskiej w l. 1939-1945, Prz. Hist. 1980, z.4, s. 774,781

Hanna Maciejewska-Marcinkowska

Tęgowski Kazimierz Piotr ps. „Kruk” (1909-1989), organizator łączności w Obw. ZWZ Brodnica, organizator i referent łączności Obwodu ZWZ-AK Rypin. 4

Urodzony 22 II 1909 r. w m. Mierzyn pow. Lubawa; syn Franciszka, członka Straży Ludowej w 1919 r. i Marii z d. Lewaiskiej. W 1927 r. ukończył szkołę średnią w Nowym Mieście Lubawskim i do 1938 r. pracował jako asystent na poczcie, następnie w latach 1938-39 był pocztowcem w Brodnicy. W latach 1932-34 odbył praktykę w kompanii telegraficznej 4 Dywizji Picchoty w Toruniu. Podczas pracy zawodowej społecznie działał w Poczтовым Przy-sposobieniu Wojskowym oraz w Związku Zawodowym Pracowników Pocztowych.

Zmobilizowany 25 VIII 1939 r. z przydziałem do kompanii telegraficznej 16 DP w Grudziądzu, walczył w kampanii wrześniowej do chwili dostania się do niewoli niemieckiej w dniu 17 IX 1939 r. Więziony był w fortecy w Grudziądzu do 30 XI 1939 r. Po zwolnieniu wrócił do Brodnicy. Do wiosny 1940 r. pracował dorywczo fizycznie, następnie w Urzędzie Ziemskim w Brodnicy, najpierw jako robotnik, potem jako kreślarz. W Brodnicy spotykał się z pocztowcami: Bronisławem Krajnikiem ps. „Sęp” i z Franciszkiem Jarzębowskiem ps. „Bluszcz”, którzy mieszkali w tym samym domu co Tęgowski przy ul. Miejskie Pole. Do ZWZ Tęgowski został wprowadzony na początku 1940 r., zaprzysiężony przez Krajnika kierującego łącznością Insp. ZWZ Brodnica do chwili wysiedlenia go na początku 1941 r. do GG. Przydzielony do referatu łączności Insp. ZWZ Brodnica początkowo miał za zadanie zbieranie i przekazywanie informacji z nasłuchu radiowego oraz o represjach okupanta. Następnie współorganizował sieci łączności Obwodu Brodnica. Na przełomie 1942/1943 r. przeniósł się do Rypina; pracował jako buchalter w przedsiębiorstwie handlu ziemiopłodami „K. Kaiser”. Tam otrzymał zadanie zorganizowania łączności w Obwodzie Rypin. Wkrótce utworzył linię Rypin-Ostrowite-Radomin-Golub-Rypin z łącznikami: Marią Stemplewską ps. „Faszyna”, Heleną Oryl, Lucjanem Żołobińskim ps. „As”. Linia ta funkcjonowała do czasu aresztowań w Obwodzie Rypin i Brodnica w grudniu 1944 r. Zbierał nadal informacje wywiadowcze, w czym pomagała mu m.in. Krystyna Bonkówna, pracująca w biurze Kreisbauernführera (biuro kierownika powiatowej organizacji chłopskiej) w Rypinie. Zorganizował łączność sztafetową w obwodzie (łącznikiem był m.in. Roman Dec ps. „Groch”, pracownik techniczny w urzędzie pocztowym w Rypinie). Zajmował się także działalnością samopomocową, szczególnie wspomagając okolicznych rolników („organizował” opał, zboże, paszę, nawozy sztuczne).

Po wkroczeniu Rosjan do Brodnicy w styczniu 1945 r. działalność konspiracyjna Tęgowskiego została zakończona. W 1946 r. przeniósł się do Szczecina (pracował w „Społem” jako kierownik księgarni), następnie od 1950 r. zamieszkał w Olsztynie, gdzie do przejścia na emeryturę pracował w różnych instytucjach jako księgowy. Zmarł 5 XI 1989 r. w Olsztynie.

AP AK, T.: Bonk-Witkowska K., Dec R., Krajnkowa W., Suszyński S., Stemplewska-Ostrowska M., Tęgowski K.P; J a s z o w s k i T., *Okręg Pom. AK. Podokręg...*; K r a j e w s k i M., *W cieniu wojny i okupacji. Ziemia Dobrzyńska w latach 1939-1945*, Rypin 1995, s. 347; K r a j e w s k i M., S u s z y Ń s k i S., *Działalność POZ „Znak” i ZWZ-AK na Ziemi Dobrzyńskiej w l. 1939-1945*, Przegląd Historyczny 1980, z. 4, s. 774, 781.

Hanna Maciejewska-Marcinkowska

III / 3. Materiały dotyczące okupacji 1939-1945
zebrane przez Tegowskiego Krasińskiego

1. Fragmenty artykułów oraz ilustracje z
niemieckich gazet ołot. sierpnia - września 1939,
kserokop. oryg. k. 7 s. 1-7

Vorgeschichte des Feldzuges im Osten

1935 Heimkehr der Saar, 1938 Anschluß der Ostmark und des Sudetenlandes, 1939 Schaffung des Protektorates Böhmen und Mähren, Heimkehr des Memellandes!

Gesprengt waren die Fesseln von Versailles und Deutschland wieder zur ersten Großmacht Europas geworden. Die Wiederaufrichtung Deutschlands, das größte Wunder der Geschichte, mußte die Enttäuschung und den Neid der Westmächte England und Frankreich wecken. Deutschland sollte daher noch einmal niedergeworfen und ihm ein neues Versailles aufgezwungen werden. So hatte denn auch England angesichts der seit dem Frühjahr 1939 an der Reiches Ostgrenze wachsenden Spannung Polen geradezu ermuntert, jede vom Reiche mit so unerhörter Geduld gesuchte friedliche Regelung des Danzig-Korridor-Problems sowie der deutsch-polnischen Minderheitenfrage Deutschland zu verwehren. Nur im Vertrauen auf die Waffenhilfe Englands und Frankreichs wagten die polnischen Machthaber mit den zum Himmel schreienden, in der Geschichte einzig dastehenden Massenmorden an Volksdeutschen der Großmacht Deutschland ins Gesicht zu schlagen. Es war ein bewußtes Treiben zum Kriege. England und Frankreich hatten das Feuer ans Pulverfaß gelegt und wollten den polnischen Brand zum neuen Aderlaß der deutschen Nation führen. Allein Deutschland, gerüstet und bereit, blieb ruhig. Durch den starken Willen des Führers war in den wenigen zur Verfügung stehenden Jahren die beste Wehrmacht der Welt geschmiedet und an Frankreichs Grenze die Bunker der Westwälle geschaffen worden. Der Nichtangriffspakt vom 23. August zwischen dem Deutschen Reiche und Rußland sprengte die Einkreisung im Osten.

Hochgespannt war die wehrpolitische Lage Ende August geworden. Die Slowakei erbat deutsche Truppen zur Sicherung gegen Polen. Die Neutralen begannen, wo dies noch nicht geschehen war, für militärischen Selbstschutz und für Grenzbewachung zu sorgen.

Auch Rußland meldete eine Truppenverstärkung an seiner West- und Südwestgrenze.

Am 31. August wurde der deutsch-russische Nichtangriffspakt vom 23. in Berlin und Moskau ratifiziert. Vor dem Obersten Rat betonte der Außenkommissar Molotow, das Abkommen beuge einem zweiten Weltkrieg und bedeute einen Umschwung in der Politik Europas. Nach Berlin wurde eine russische Militärmission entsendet.

Noch am 29. August unternahm der Führer einen letzten Friedensversuch. Er ging in seinem Entgegenkommen so weit, als es niemand anderer vor dem deutschen Volke hätte verantworten können. Die deutsche Note stellte die Westmächte vor die dringende Entscheidung, das polnische Problem »im Lichte des großen Zieles einer allgemeinen beständigen Friedensordnung« zu lösen. Die polnische Barriere müsse unbedingt abgebaut werden. Im einzelnen wurde beantragt:

Danzig zum Reich, Gdingen bleibt bei Polen. Beide Städte werden entmilitarisiert. Volksabstimmung im Korridor, der unverzüglich von den polnischen Behörden zu räumen ist, freier Durchzugsverkehr für den Staat, der in der Minderheit bleibt. Internationale Untersuchung, Bereinigung der gegenseitigen wirtschaftlichen Schäden und deren Gutmachungen seit 1918. Demobilmachung in beiden Ländern, damit in Ruhe verhandelt werden könne.

Die Note, deren Inhalt den Frieden sehr wohl hätte retten können, traf am 30. August in London ein und wurde noch am Abend zuvor vom deutschen Außenminister von Ribbentrop dem Botschafter Polens in Berlin persönlich bekanntgegeben.

Die britische Regierung, die bereits am 30. August vormittags darüber beriet, hielt ihr Versprechen, in der Sache zu vermitteln, nicht ein, und tat auch am 31. nichts - ein Beweis, daß man nur noch Zeit gewinnen wollte. So wurde nicht verhindert, daß Polen am 30. nachmittags schon fast zur vollen Mobilmachung

Schritt. Der Verkehr nach Danzig wurde eingestellt, der deutsche durch den Korridor unterbunden. Der Terror und der Druck auf die im Korridor, in der Provinz Posen und im ostoberschlesischen Industriegebiete lebenden Volksdeutschen verstärkte sich. Offenbar wollte man die westlichen Verbündeten vor Tatsachen stellen und deren Verpflichtung zur Waffenhilfe erzwingen. Außer Dutzenden von Grenzverletzungen durch polnische Banden erfolgte auch ein Überfall auf den deutschen Sender Gleiwitz. Am 31. abends erklärte der Warschauer Rundfunk, die Vorschläge Deutschlands seien »Indiskutabel«. Da mußte der Führer nach quälenden Wochen der Spannung und des deutschen Leidens den schweren Entschluß fassen, dem hohnsprechenden Treiben eines haßerfüllten, großwahnstinnigen Volkes ein Ende zu bereiten. In der Nacht auf den 1. September verlautbarte die Reichsregierung den Wortlaut ihrer Note vom 29. August, sie habe 48 Stunden vergeblich gewartet, daß Polen einen Bevollmächtigten he oder wenigstens nenne und müsse ihr Anerbieten als abgelehnt betrachten.

Am Morgen des 1. September proklamierte das Oberhaupt der Freien Stadt Danzig, Gauleiter Forster, die Wiedervereinigung Danzigs mit dem Reiche.

Um 10 Uhr sprach der Führer vor dem deutschen Reichstag in der Krolloper zu Berlin: Er umriß die Vorgeschichte mit allen vergeblichen Bemühungen gegenüber Polen und dessen Beschützern und gab seinen Entschluß bekannt, die Danziger und die Korridorfrage endgültig zu lösen, und zwar ohne Hilfe von verbündeter Seite zu beanspruchen.

Um 4 Uhr 45 früh desselben Tages hatten die militärischen Operationen gegen Polen begonnen.

Noch am 1. September wurde in England die allgemeine Mobilmachung angeordnet. Am Nachmittag versuchte Chamberlain im Unterhaus, der deutschen Regierung, die aggressiv gehandelt habe, alle Schuld beizumessen. Großbritannien habe nichts unverluchtet gelassen. Über die deutsche Note vom 29. August wurde mit Ausflüchten hinweggegangen.

Noch am 1. September abends verlangten der englische und der französische Botschafter in Berlin, die deutschen Truppen dürften die polnischen Grenzen nicht überschreiten.

Italien bezog inzwischen, einvernehmlich mit dem verbündeten Reiche, in höchster Kriegsbereitschaft eine abwartende und vermittelnde Haltung, namentlich um einer Ausbreitung des deutsch-polnischen Streites vorzubeugen. Im Einverständnis mit dem Führer bean-

tragte Mussolini am 1. September nachmittags eine Konferenz. Dadurch sollte eine Kriegserklärung der Westmächte an Deutschland verhindert und der Waffen-gang fürs erste auf Polen eingeschränkt werden. In der Nacht auf den 2. stimmte der französische Staatschef Daladier diesem Vermittlungsvorschlage zu. Der britische Außenminister Lord Halifax aber verwarf die Vermittlung des Duce.

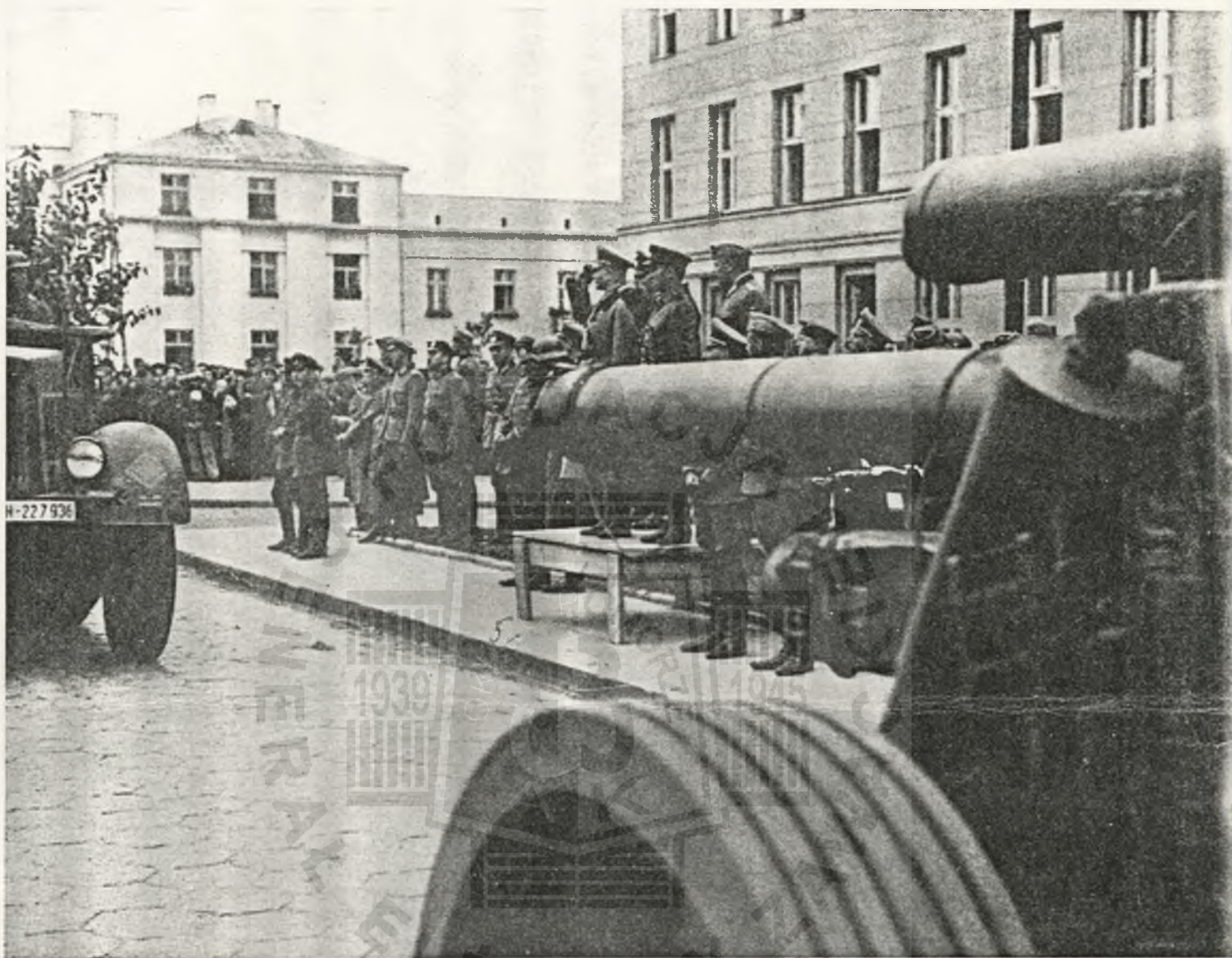
Die britische Kriegspartei hatte nunmehr mit weiterem Zögern oder gar mit Sonderaktionen Frankreichs zu rechnen. Der Bundesgenosse mußte also überrumpelt und vor eine vollendete Tatsache gestellt werden. In der Nacht auf den 3. September fiel in London die Entscheidung auf Krieg. Am 3. September um 9 Uhr vormittags überbrachte der britische Botschafter Henderson in Berlin dem deutschen Außenminister von Ribbentrop ein nur mit zwei Stunden befristetes Ultimatum, die deutschen Truppen seien auf der Stelle aus Polen zurückzuziehen, wenn nicht, betrachtet sich Großbritannien als im Kriegszustand mit Deutschland befindlich. Es war klar, daß die Regierung einer Großmacht eine solche demütigende Herausforderung zurückweisen mußte. Damit trat um 11 Uhr vormittags des 3. September zwischen England und dem Reiche der Kriegszustand ein.

Der französische Botschafter Coulondre erschien am 3. September erst gegen 1 Uhr nachmittags beim deutschen Außenminister. Trotz dessen Versicherung, Deutschland werde sich jeder Angriffshandlung gegen Frankreich enthalten und biete wie bisher die Hand zum Frieden, teilte Coulondre mit, daß, falls die deutschen Truppen Polen nicht räumen, Frankreich von 5 Uhr nachmittags an »verpflichtet sei, Polen Beistand zu leisten«. Erst am 11. September wurde in Paris einbekannt, die Mitteilung vom 3. sei auch schon die Kriegserklärung gewesen.

Die deutsche Regierung beantwortete am 3. September mittags das britische Ultimatum:

»Die deutsche Reichsregierung und das deutsche Volk lehnen es ab, von der britischen Regierung ultimative Forderungen entgegenzunehmen, anzunehmen oder gar zu erfüllen. Die Absicht, das deutsche Volk noch mehr zu vernichten als durch den Versailler Vertrag, nehmen wir zur Kenntnis, und wir werden daher jede Angriffshandlung Englands mit den gleichen Waffen und in der gleichen Form beantworten ¹⁾.«

¹⁾ P a s c h e k, Englisch - Französisch - Polnischer Krieg gegen Deutschland. Militärwissenschaftliche Mitteilungen, Wien, Oktoberheft 1939.

Die Parade deutscher und sowjetrussischer Truppen in Brest-Litow
 • Nachdem der Kommandierende General des deutschen Armeekorps in Brest-Litowsk mit dem sowjetrussischen Bevollmächtigten Borowenski alle Einzelheiten der zu besetzenden Demarkationslinie besprochen hatte, fand eine gemeinsame Parade von deutschen und sowjetrussischen Truppen statt.

Parada / defilada / niemieckich i radzieckich oddziałów w Brześciu.

Po omówieniu przez dowódcę niemieckiego korpusu z radzieckim pełnomocnikiem gen. Borowienskim - szczegółów obsadzenia linii demarkacyjnej odbyła się w Brześciu wspólna defilada oddziałów niemieckich i radzieckich.

Pol 13

Letniowice 4 5 1942
Gen. Borowicki

4.

ur Wahrung ihrer eigenen Interessen und zum Schutz der weißrussischen und ukrainischen Minder-
 en in Ostpolen überschritten sowjetrussische Truppen am 17. September um 4 Uhr früh die sowjetisch-
 nische Grenze.

er ehemaligen Woivodschaft von Białystok wurden zwischen deutschen und russischen Offizieren
 elheiten über die Besetzung bis zur vereinbarten Demarkationslinie besprochen.

Dla zabezpieczenia własnych interesów i dla ochrony ludności białoruskiej i ukraińskiej oddziały sowieckie przekroczyły granicę sowiecko - polską 17 września o godz. 4 tej rano.

W b. Białostockim Urzędzie Wojewódzkim pomiędzy oficerami niemieckimi i sowieckimi - omówiono zasady osadzenia uzgodnionej linii demarkacyjnej.

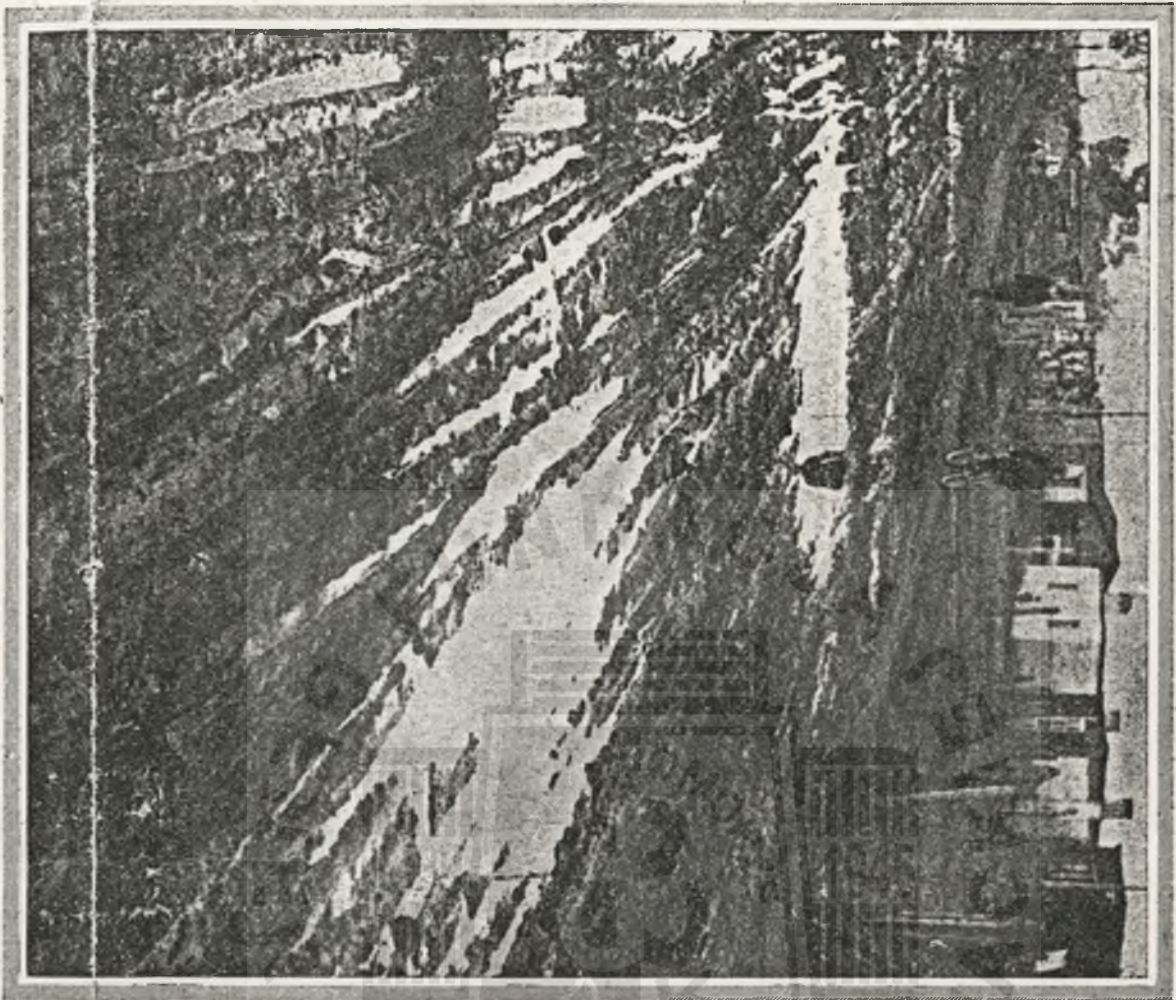
19. September: Am Tage, als Adolf Hitler in Danzig sprach: »Mit Mann und Ross und Wagen hat sie der Herr geschlagen...«

Am 19. Tage nach Kriegsbeginn hat die deutsche Armee einen Raum von über 250.000 Quadratkilometer besetzt. 500 Kilometer tief ist sie in polnisches Land vorgestoßen. Eine unübersehbare Menge von Geschützen, Munition, Maschinengewehren, von Tanks, Panzerwagen und Flugzeugen ist erobert worden. Nur zerstreute Teile der polnischen Armee konnten über die neutralen Grenzen entkommen. Die Zahl der Gefangenen ist in diesem Augenblick noch nicht zu übersehen. Der Feldzug von 19 Tagen endete mit einem Sieg der deutschen Waffen, der in der modernen Kriegsgeschichte keinen Vergleich hat. In den folgenden Tagen werden unsere Truppen, wie der Führer in Danzig verkündete, auf die zwischen der deutschen und russischen Regierung festgelegte Demarkationslinie zurückgenommen. Der Krieg in Polen ist militärisch beendet.

Linia demarkacyjna - ciągnęła się od południowej granicy Litwy w kierunku zachodnim na północ od Augustowa do granicy Rzeszy - wzdłuż granicy Rzeszy do rzeki Pisy. Wzdłuż biegu Pisy do Ostrołęki - z tam w kierunku południowo wschodnim aż do Bugu. Wzdłuż Bugu do Krystynopolu skręca na zachód i przebiega na północ od Rawy Ruskiej do Lubaczewa do Sanu aż do jego źródeł.

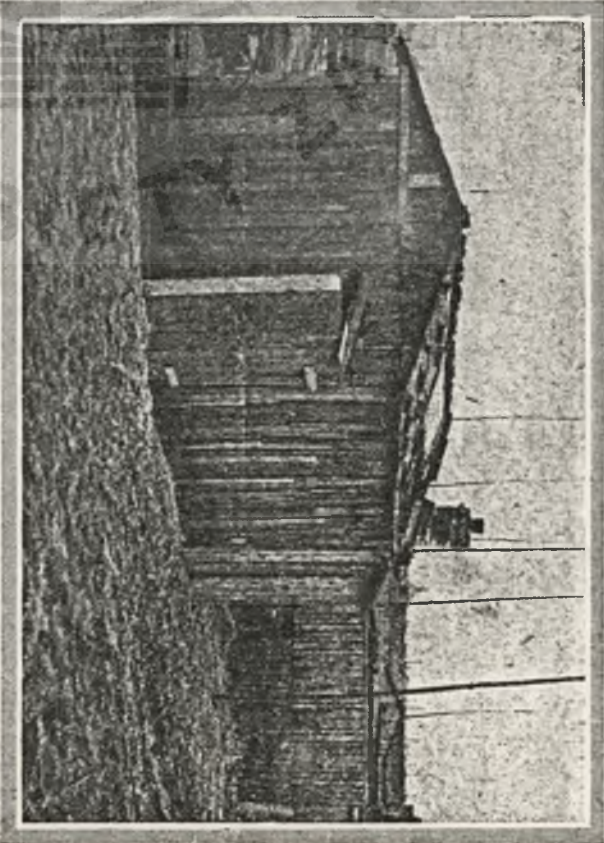
4
3
80

So müßten enteignete Volksdeutsche in Polen häuser

Polnische Straße — polnische Mitteldorf.

Steinblöcke, morastige Ertrinken, das sind die Zufahrtswege zu den „Kofalenbergen“, einem unfruchtbaren Gebirge am Stamme Eborns. 1500 Menschen, meistens „Taschensünder“, die die Polen von Grund und Boden vertreiben haben, haufen hier 15 Jahre lang ihren Kindern in Eisenhöhlen, die der Spieß von Sperrfeuer folgt.

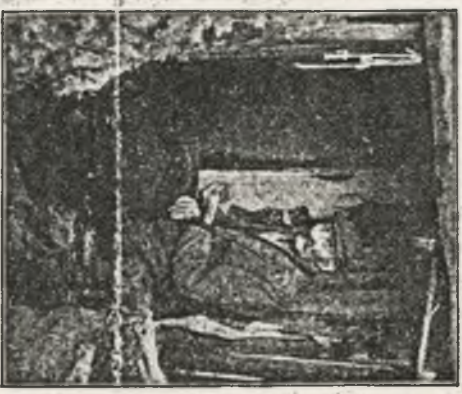
Ein Strohbehälter, der 15 Jahre dauerte.

Einmalige Bretterreihe, alte Strohbehälter und aufkommende Dachpappentdecken waren das „Hausmaterial“, aus denen sich die Entrechteten ihre arbeitsigen Stützen und Stöhlen erbauten.

Kinderraugen klagen an.

Dieses Kind erstickt sich mit an, wie das Kind ihre Klagen dumpf macht.

Ein mehr als luftiger Eingang

eines dieser Eisenquartiere: eine dunkel gähnende Stöhle, durch die man gebückt hineintrifft und muß.

Wykaz osób rozstrzelanych przez hitlerowców 7 grudnia 1939 roku w Lubawie przy ulicy Browarowej

Tabela 16

Lp.	Imię i nazwisko	Wiek	Miejsce zamieszkania
1	Józef Ewertowski	63	Rożental
2	Stanisław Bonna	28	Nowe Miasto Lub.
3	Stefan Jelonek	35	Wolka
4	Edmund Jankowski	30	Nowe Miasto Lub.
5	Teodor Wachowski	56	Nowy Dwór
6	Antoni Sobobodowski	73	Radomno
7	Feliks Pruszek	56	Nowe Miasto Lub.
8	Ignacy Redziński	52	Biała Góra
9	Allons Zawadzki	25	Mikołajki
10	Ks. Bolesław Pędzicha	—	—

Zródło: Księga zgonów Urzędu Stanu Cywilnego w Lubawie, numery aktów 92—100/40; J. B e l e j e w s k a, Badania nad zbrodniczą działalnością władz okupacyjnych w powiecie nowowojewskim (1939—1945), Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1972, nr 2—3, s. 325.

Esemani podczas rozstrzeliwania Polaków przy ulicy Browarowej w Lubawie

IV/1. Biżyczo, korespondencja

1. listy K. Teqonwiczego (i kartki) do E. Kasuliej.

- 2	23. 007. 1985 (nyps)	k. 1 - s. 1-2
- 2	26. 08., 1986 (nyps - kartke)	k. 1 - s. 4
- 2	2. 01. 1986 (nyps)	k. 1 - s. 3
- 2	10. 08. 1987 (nyps)	k. 1 - s. 5
- 2	6. 09. 1987 (nyps - kartke)	k. 1 - s. 6
- 2	9. 09. 1988 (nyps)	k. 1 - s. 7-8
- 2	27. 10. 1988 (nyps)	k. 1 - s. 9
- 2	21. 06. 1989 (nyps)	k. 1 - s. 10

2. listy z Fundacji, kop. mppis

- do H. Kowli z dn 22.04. 1997 r.	s. 11 z k. 1
- do E. Gronowicza z dn 22.04. 1997 r.	s. 12 k. 1

Francuska Paryż, Artykuł nr. 23. 07. 85 r. 1.

Podczas ostatniej podróży do podróży, odpowiadając.
Z odpowiednim podmiotem w sprawie; że spotkaniem
Kopca, w sprawie z tamtych lat. Wyliznam się do
L. Paris - ale po zapoznaniu się z opracowaniem w
p. Bielskiego, którego nie zastalem w sprawie ostatniego
jednemu w brooklińskim. Okaz spotkaniem z panem wyra-
żenie p. Krajniakowa, która ma dużo informacji
o podobnych działalności w ramach przedsiębiorstwa - led-
u stala w jednym obrotu" z gazety brooklińskiej. Krajniak
bramitas był od porażki działalności w sprawie.
P. Krajniakowa przegrywa również wszelki kontakt
winn z pracodawcą w brooklińskim. Poratunek w Rupp-
munka Jan Kutnicki w którym występował w
w sprawie wojny. On spotkał się z "Wichrem" i omu-
wiał abstrakcyjne sprawy. M. Kutnicka wówczas zamieszka-
łego Okiełta spotykaliśmy się z gazety brooklińskiej.
Z pryncypalnym podmiotem L. Paris pod koniec
b. miesiąca - porównawczy przedmiotem
z pracownikiem poratunek L. Krajniak

2.
9.9. O przyjęciu i przedkolegium:
Tymczasem to miasto mojej przelicy wojennej
w latach 1932-34.

Wielka Grażyna Pani!

W katacech pryncypalnego Księcia sprawodawcy
 z dwadzieścia w czasie okupacji tj. w piątek
 20-1-44. Długopis jest niezaregulowany -
 ale mi miłośnik (kawałek) lepszy manuskrypt.
 Z raportem i z opracowaniem znajdującym
 się u p. dr. Wojciecha Kąjw w rodzinie.
 Natomiast temat nie ma w radzie i nie ma
 ale chętnie bym porozmawiał. Namawiałem
 p. Kąjw'a aby się też zapomniał - ale w tym
 czasie p. Kąjw'a szukał tylko na ulicy. Moim
 się spotkać z p. Kąjw'em, tylko bardzo po-
 nieszczęśliwie - gdyż ma najcięższą wiedeńską o
 paratka 20-1-44 na ławie w rodzinie.
 Z raportem, nie to było drugie (to sprawodawcy)
 ale w miarę okazyjnie kontaktować się z p.
 Szemplerską, Kąjw'em i in. aby przypomnieć
 sobie to czego nie ma. Proszym również
 kilka innych dowodów, które mogą być ewent.
 wykorzystane w archiwum Graż. Pani.
 Chętnie odpowiedzieć bym Pani i Tomaszowi o
 ile zajdzie Pani trochę czasu - przy tym w.
 telefon 205-44 jest aktualny? uprzedzić
 bym o ewent. przyjeździe!

Proszym również przedstawić i innych
 dowodów.

L. Tęczyński

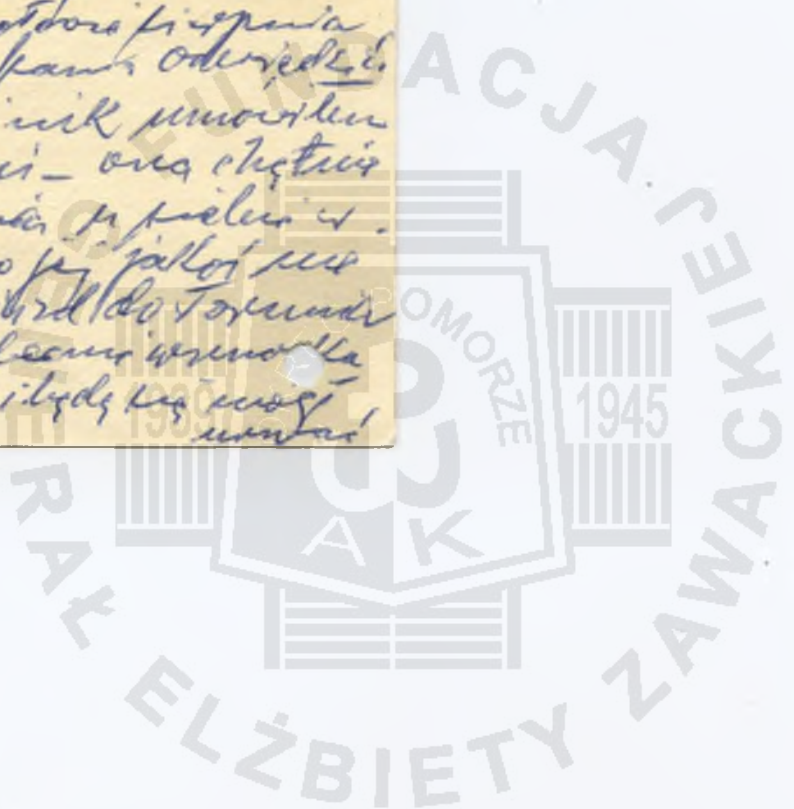
Warszawa, 1986.01.02

Kartka 1986-07-22 (o tablicy PK)

25. lipca 1986 r.

Corinne Szanowna Pani!

Dziękuję uprzejmie za zaproszenie
 i za ten miły i kochany
 list. Bardzo miło było z Pa-
 nią rozmawiać o p. Krajickim
 - o tym, jak się potoczyła
 jego twórczość - dzieło oparte
 na przetrzymaniu. Mam
 nadzieję, że pani odwieści w po-
 tęgą przyszłość - czy to w dziedzinie
 literatury? Z pewnością będzie
 towarzyszyć - powieści o
 tym, co dzieje się w świecie
 literatury i sztuki odwieści.
 Z pewnością Krajicki umieral
 nie w Warszawie - ona chętnie
 odwiedzi panią w domu i
 odwiedzi - bo jej jakoś nie
 udało się przyjechać do Torunia
 i z nią gościć w domu w ramach
 z Londynu - i być może w przyszłości

Kartka Pocztowa
Poczta Polska
119 Przyjac. 39/10
10147 Opatów

Pracownicy podziemi
podziemni od pami
- dożynkowa

tel. p. 4 (25505)

Towarzystwo
Muzyczne
im. H. Wieniawskiego
Lublinie

Pani
D. E. Zaracka
ul. Gagarina 136/16

84 100 Toruń

PPF - IX 1985c wadł 200.000 próg K. Komenci

p. T 390576

du. 16 sierpnia 1987 r. 5.

Wielce Szanowna Pani!

Dziękuję uprzejmie, że

a) prekaratem p. Szadyma kę oraz infor-
macji o tej sprawie skontaktowała z panem Mirkę-
Szadyma. Była b. zadowolona.

b) dzięki tej informacji może wykonać w
siedz. Klubu miłośnicy dworków - wzniesiony
"Klub Sportu i Wzrostu" - z siedz. przy
ul. Szaflińskiego - przy ul. Łowickiej
10 676 - Olsztyn.

ale trzeba dostarczyć wros i i b. i
i zbecenie, dlatego nie wstawia. Miałem
ciadec p. Rozik - ratownik

d) p. Kutnikowi prekaratem podar-
kowania

To tak w teleg. p. Kropis - i b. przygotowa-
ne miżylt staranne pisano - ale p. i z
coraz gorszej. Nie wiem czy ten artykuł
dobrze wypełniono -

Postaram się pania odwiedzić we
wkrótce na pracach tej nieruchomości.

Przeżyłam wyrazu wdzięczności i życzę
dużo zdrowia
Krzysztof

KARTKA POCZTOWA

Al. Piłsudskiego 10
10-107 Warszawa

Łączę serdecznie
pоздравления
z okazji dnia
zmarłym
Krzysztof

Pani

Dr. E. Zawacka
Gagarina 136/26

87101 Jodzin

PP112 - (1986) - nakład 2.000.000 przy 1. Konwencji

Jan. Pami. 1 ^{019/28} dn. 6 września 87.

Informuję uprzejmie, iż
komunikacja podleńskich planowo i
bez przeszkód wyglądała a mianowicie
z miejscowości w których przebiegała
spokojnie - ale z racji stanu
z terenu - kiedy gdzieś się
zabudowa. Proszę uprzejmie o
pewność podania terminu.
Miałem również możliwość i w tym
okresie gdzieś z racji stanu zostały.

KARTKA POCZTOWA

Województwo Pomorskie
Al. Piłsudskiego 10
10-107 Olsztyn

*Łączę podesłane
podziękowania
z wyrazami szczerą
życzeniową
Krzysztof*

*Pani
D. E. Zawacka
Gagarina 136/26*

87 100 *Todzie*

PP11 - 1986 r. nakład 2.000.000 przy 1. Kwartale

Wojciech Szanowna Pani!

Bardzo dziękuję za zaproszenie na procy-
 pler ZWZ-AK, które polegå jej we wstąpieniu
 do stanu mego zdrowia nie poruciła mi
 na uciążliwą podróż (publ. problem. lekarni) a
 najlepszego pojedynku nie poruciła mi. Ale nie mam
 tym razem z Panią spalka' przyjmując, okazał w
 urzędniczym formacie. Aż się nie dało wlepywać
 na moje samopoczucie. Jedynym informującym
 przyjmując, że w styczniu br. otrzymałem z
 władzami o przyznaniu i Złoty Krzyż Kraj-
 owy oraz Medalu Wojaka. To mi bardzo zaszczyt
 Honoru Pani dziękuję - za co jestem mocno
 wdzięczny. W kwiecień br. byłem w Londynie
 Londynie i odbrałem to obywatelstwo obywateli.

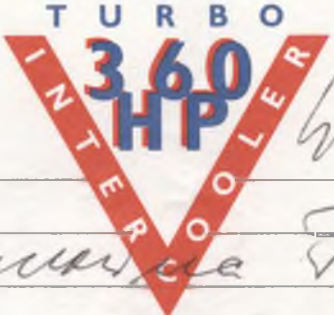

Przed wyjazdem (byłotam) miałem zacząć
 Panią odwiedzić ale moje plany pokrzyżował
 brat w USA nie podziwiał wryty w mi-
 marcu a na krótko miałem bilet na
 przelot. Wydział polski nie mógł nadać
 lokum portu w zach. dzielnicy Londynu.
 Londyn to ogromne miasto i inny świat
 innych ludzi. Ale miasto drogie (cały).

Raz jeszcze dziękuję Pani, że to się zdarzyło.
 Ta Pani wprawiła przyjemność mi odzwyczaj
 AK. oraz tydzień Pani odzwyczaj na długie
 lata i podziwiam energię z jaką Pani
 działa.

Z racjonalnością
 K. Tępański

Warszawa, dn 24.5.88r.

Widzei Francuska Panu!

Spisane w sprawie... z... 6. roku...
 otrzymałem wiadomości z... w Londynie...
 o przyznaniu mi... oraz...
 w... - na... w...
 nie... pod...
 z...
 w... - u... - z...
 oraz... -...
 to...
 z...
 oraz...
 w...
 z...
 z...
 z...

W...
 a...
 a...
 Tak...
 Tak...
 i...

Podziwiam...
 i...
 w...
 w...

...
 ...

d. dr 52/Pom

2. Ołstyn, dn. 21 czerwca 89

Wielce Szanowna Pani!

Serdecznie dziekuje za telefon
 od p. Borudy - miatem dobre szczu-
 plam mi 'Czesc' i z Panią wreszcie
 wiem ty - przed wylotem do Londynu
 ale kaupli kawały i ci pi sprawy z widy.
 Bytem tam w minigcarz nasee, wie-
 dziec - koparsoci wabrampin z zagaopa-
 Darszaccia z radka. W minigcarz tu
 dziaty siy szilowe iady - z prany dwoic-
 dzistampin i fontant "Słow. i. zistampin
 Wk" abisi Szan. Pani warta i plad zamodu.
 Wskazaniem pani byla informacja, ze
 Stowarzyszenie wata zary istniane i wri
 jako organizacja ogolnostrajowa. Mies
 w Ołstynie na jedzeniu Dlubz at les pro-
 dukcja przy ZNO - ZBOH. D. 24. Ma
 nam zamiarze powrotai prawnikiem
 jako zaradka i prawnikom jako beder
 Stan. Karta nowej organizacji.
 Chyba komputeratelnym siy telefon-
 owie - ale z wrogolny na stady i tady
 nato postuguy siy telefonem
 wolce przez stome uprzejmie o
 informacji po daley z nowe odgami-
 dozy do Ołstyni siy Pani wielce zastu-
 byta - jako beder Stan. Karta w tesciu?
 Cile sa siy doleze plany, instrussej
 on wytorze - Chyba szariatelnym siy
 w tej sprawie zapoznai.
 Serdecznie Panią pozdrawiam i
 rygor dnozi pit, znowia Chy nowy
 organizacji. Chypany

Torun 22.04.97 11.

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 271-86
87-100 TORUŃ

Lol2

200 5531A/197

Szan. Pani

Halina Kawka

87-301 BRODNICA

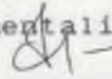
ul. Zeromskiego 10

Szanowna Pani !

Adres Pani otrzymałam od p. Jerzego Wultańskiego i pozwalam sobie zwrócić się do Pani w następującej sprawie. Przygotowuję do kolejnej części Słownika Biograficznego Konspiracji Pomorskiej, wydawanego przez naszą Fundację, biogram p. Kazimierza Tęgowskiego (ur. 22.02.1909 r. w miejscowości Mierzyn pow. Lubawa, syn Franciszka, żołnierz AK w Rypiniw, od 1950r mieszkał w Olsztynie). Niestety brakuje mi wielu danych biograficznych. Czy może znana jest Pani ta osoba? Brakuje mi m.in. imienia i nazwiska rodzowego Jego matki, daty śmierci i miejsca pochowania. Gdyby Pani wiadomo było cokolwiek o p. Kazimierzem Tęgowskim lub o osobie, która może coś o Nim napisać bardzo proszę o informację na adres Fundacji.

Łączę wyrazy szacunku

Dokumentalistka

mgr Hanna Marcinkowska

Ld2 5541A192

Szan. Pan

Eugeniusz Gronowicz

10-168 OLSZTYN

ul. M. Konopnickiej 5/6

Szanowny Panie !

Osmielona Pana uprzejmością odnośnie dostarczenia informacji o śmierci p. Stanisława Kosickiego, zwracam się z następującą prośbą. Przygotowuję do kolejnej części Słownika Biograficznego Konsp. Pomorskiej biogram p. Kazimierza Tęgowskiego, żołnierza AK z Rypina. brakuje mi jednak kilku istotnych danych. Kazimierz Tęgowski (ur. 22.02.1909 r. w miejscowości Mierzyn pow. Lubawa, syn Franciszka), od 1950 r. mieszkał w Olsztynie przy Al. Przyjaciół 39/10. Zmarł prawdopodobnie w marcu 1995 r. Jeżeli należał do SZZAK w Olsztynie jest szansa, że Jegoteczka tam właśnie jest. Jeżeli nie sprawi to Panu zbyt wiele kłopotu (może pomocny byłby p. Sadowski), bardzo proszę o uzyskanie następujących informacji: imię i nazwisko rodowe Jego matki, kim był ojciec (zawód), dokładna data i miejsce Jego śmierci. Może w aktach jest Jego fotografia, może żyje ktoś z rodziny.

Jeszcze raz przepraszam za kłopot ale szukam informacji we wszystkich punktach zaczepienia. Łączę wyrazy szacunku

J. Morawski

IV/2. Korespondencja - Jegowski K. - "Inkeroj":

1. Pismo do Redakcji "Inkeroju" z
10.12.1980, dot. sprostowań, napis
kop.

k. 2 s. 1-2

Olsztyn, dnia 10 grudnia 1980 r.

Redakcja "Przekreju"

Skrytka pocztowa 533

K r a k ó w l

Nawiązując do artykułu "Żołnierze batalionu szturmowego" zamieszczonego w Nr.1853/4 oraz do spretowania p.J.Wułtańskiego z Brednicy w Nr.1857 "Przekreju" pragnę dorzucić kilka informacji aby spretować dalaze nieścisłości. W czasie wojny duże polaków dejeżdżało do pracy z ekelicznych miejscowości. W latach 1941 - 3 m.in. ja dejeżdżałem do pracy s Radeszk do Brednicy - dlatego pamiętam i jestem zorientowany co wydarzyło się w tej ekolicy. Zbierałem wówczas informacje które przekazywałem odpowiedniej jednostce ruchu podziemnego. C/a 5 km na północ od Brednicy znajduje się stacja kolejowa Tama Bredzka / nie żadna miejscowość / gdzie schodzą się linie kolejowe Działdowo - Brednica oraz Iława - Brednica. Na stacji tej - jak słusznie wyjaśnia p.Wułtański - nie został wysadzony żaden transport wojskowy - ale latem 1943 roku w połowie drogi na odcinku Brednica - Tama Bredzka został wykołejony transport wojskowy, niewielka jednostka. Widziałem przy torach rozbite platformy i działa. W/g uzyskanych od kolejarzy informacji - ze stacji kolejowej Tama Bredzka w kierunku Brednicy został wypuszczony parowóz, który wpadł na transport wojskowy sżdążający ze stacji Brednica na wschód. Z pewnością byli zabici i ranni. Nie było dowodów że był to sabotaż czy zamach, gdyż niemy nie zorganizowali obławy.

Część jednostki "Hermann Göring" stacjonowała w Rypinie - w barakach za stacją kolejową i w powyższym zdarzeniu nie brała udziału.

Obóz jenców radzieckich znajdował się w Szczuce -9 km od Brednicy i faktycznie nieraz ^{za}żarzały się ucieczki. Grupa jenców z tego obozu pracowała przy likwidacji ostrego zakrętu szosy na odcinku Bartniczka - Grażawy. Pamiętam wypadek, gdy z roboty tej zbiegło 2 jenców i w poszukiwaniu żywności w ekolicy Grażaw podeszli do gospodarstwa ale trafili na Niemca. Niemiec powiada - poczekaście zaraz was poczestuje. Z domu wyszedł s dubeltówką i zastrzelił jenców na podwórzu.

Głód i zimno dziesiątkowały jeńców. Codziennie o świcie z obozu w Szczuce wywożone na cmentarz w Brodnicy furę trupów. Jeńcom w czasie zimy nie pozwalano naciągać furatek czy in. nakrycia na uszy oraz nosić rękawic względnie trzymać rąk w kieszeniach. W czasie pracy - chorych i niezdolnych do pracy - kładli do rowu a po pracy zabierali do obozu. *(Zywy? lub umarły?)*

Zimą 1943/4 na stacji kolejowej w Radoszkach - pociąg z zaopatrzeniem / Nachschubzåg / zdążający do Działdowa wpadł na pociąg towarowy oczekujący na stacji na przjazd w/w pociągu. Zderzenie które nastąpiło w nocy było tak silne, że 3 czy 4 wagony wpadły i nakryły parowezy. Obsługi parowozów zostały zmasakrowane.

O świcie byłem na miejscu zderzenia i widziałem jak palnikami cięte elementy zdrugetanych parowozów aby wydebyć trupy obsługi. Z pewnością byli ranni kolejjarze z obsługi pociągów oraz przypadkowo jadący żołnierze, którzy często korzystali z pociągów towarowych. To również był przypadek, gdyż obsługa pociągu zdążającego do Działdowa nie zauważyła sygnału " stop " a pociąg wpadł na oczekujący na stacji pociąg towarowy.

W Prusach w rejonie puszczy Boreckiej / Giżycko - Węgorzewo / operowała inna grupa zwiadowcza, która prowadziła obserwacje i zbierała informacje. Grupy zwiadowcze w zasadzie unikały dekonspiracji, gdyż sabotaże naprowadzały grupy " Jagdkommando " które tropiły i likwidowały nie tylko zwiadowców i partyzantów a często inieszkańców danej miejscowości. *(np. Polkowice)*

Pamięć jest zawodna, czas zacierają fakty i wydarzenia, ale po latach twierzyć mity i legendy. Liczą się fakty.

Z szacunkiem

Kazimierz Tęgewski
Tęgewski Kazimierz

Adres: Al. Przyjaciół 39 m 10
10 147 - Ciszczyn

T: M: 305/914 Pom. Brodnice

Jęgowski Kazimierz Piotr

V. Narwiślowe karty informacyjne

k. 13

Tęgowski Karimien

przewadzić punkt kontakt. dla korespondencji
„Hicko” i „Michał”

Umieścić powtórnie w Lypinie

rob. S. Szwajcarskiej i innych żołnierzy Ak. 201

Tęgowski Kazimierz

dob. T.: Kneipki - Monach Aluise, inf.
Brodzice, list Łódź 66/A/87

TEGOWSKI

ps. "Bem"

Brodnica

AK

Tęgowski pracujący w Rypinie w firmie opałowej, obsługiwał w zakładzie pracy punkt kontaktowy (ewent. skrzynkę pocztową), gdzie rozkazy przywoziła łączniczka z Brodnicy Stemplewska Maria [zam.Ostrowska] ps. "Faszyna"

T.: Stemplewska-Ostrowska Maria, Insp. Brodnica, K-415, I, 1/1v.

MGr'94

Jędrzejowski w. 1. ^{Rozk} ps. Blum?

Rybnik 4.
AK

pracownik firmy opatacy w Rybniku
do niego jeździł z rozkazem od Furtas-
kiego Maria Ostrowska - Stemplówka ps. Fanyne

Jędrzejki Pawlikowski ps. Beni

Ryppin 5.
Kobron

pełna nazwa Stowarzyszenie Wzajemne, przyjeżdżając
stał się z bratka ~~do~~ (głównie pracownika) do Ryppina
pracował w firmie opałowej

10-197 Okręgowa Al. Przejazdów 39/10
luty 2 viii 1985.

Tęgowski Razimur

Rybin 6.
Rtk

w czasie okupacji ^{Rybin} ul. Mławska
[mieszkanie mat. budowl.

[tam mogła dojeżdżać Rozłowska, mo-
żliwe w swojej relacji o placu mat. bud.]

inf. Duda

Tęgowski mógł mieć kontakt z Kolasimskim H

Tęgorocki

Ryjn 7.
lokul. 1000

Między innymi materialis budowlanych
czy węgiel

prezenta tam 2x Kształtów z Brodnic

more to Tęgorocki ps Bem, do kogo (firme
oprawa) prezenta Gmuplowe z bruku

Borsdunice
F.R. 8.

Jędrowski Karimierz

ul. Władysława Kwajmławy K. 560

był w trójce F.R. w Borsdunicy

27

Rypin 9.
POZ-AK

Теговски Казимир

Слонец POZ „Zmaki” з Рупина, неспрне
зотује АК, кичовел Уорношлр постоује
Трелноси. Пресоник пошту и Рупини.

Зоб.; Крепџски, Сусупишки, Дзяталнои POZ
„Zmaki”... , Пауелд Ник. 1980, 2.4, с.774,
781

HMM-86

m. 105

Brodnia 10.
Rypin

^{Piotr.}
Tęgowski Kazimierz - ur. 22^{III}. 1909r.

61 sztywn, Al. Pracyściół 39 m 10 tel. 21-429

Rygiem M.
AK

Tegowski Karimim

prowadzi punkt kontakt dla korespondencji

„Kicker” i „Mochal”

Urządnie postawione w Rygiem

1. Luty 1945, Rygiem, ul. Młodych AK

24

Brodnice
AK №.

Тёговски казими

и Рурини

Пресовани меѓоцини оперативни. Прече-
зете му информације зумбавени резултате
з мрсди зрелостно и Рурини, крмине
Бонконе.

206.Т.: Бонк-Литовска к., уи.с. Броднице,
- I/ск.1

НММ-РВ

Brodnia ZWZ-AK
Pomorze 13

a

††
TEGDWSKI Kazimierz Piotr
ps "Kruk" 1909-1989. Organizator
Łączności w Obw. ZWZ Brodnica.
Referent Łączności Obw. ZWZ-AK Rybin
1939 - przydział Komp. telegr. 16 DP
w Brukiszewie. Wywiad. Relacja Hanna
Maciejewska - Marcinkowska

Job.

Słownik Biograficzny Konspiracji
Pomorskiej 1939-1945 część 4.
Fundacja „Archiwum Pomorskie AK

Toruni

str 160, 161

Drut
2003

Te99owski Kazimierz

